

การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท
ของ
อภิชาติ เกตุแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

เมษายน 2556

การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อภิชาติ เกตุแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

เมษายน 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
เมษายน 2556

อภิชาติ เกตุแก้ว. (2556). การศึกษาพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุวพร ตั้งสมวรวงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์.

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมของนิสิตโดยรวมและในแต่ละด้าน คือ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา สถานภาพทางเศรษฐกิจครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ กลุ่มตัวอย่างเป็น นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 452 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่านิสิตมีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตชายและหญิง มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง
3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นิสิตที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคม ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง
6. นิสิตที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคม ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. นิสิตที่มีรูปแบบของสื่อที่ใช้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคม ในด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความรับผิดชอบและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่และด้านความมีระเบียบวินัย ไม่พบความแตกต่าง

A STUDY ON SOCIAL CULTURE BEHAVIORS OF STUDENTS AT THE FACULTY OF
FINE ARTS SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

ABSTRACT
BY
APICHOT KATEKEAW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

April 2013

Apichot Ketkaew. (2013). *A Study on Social Culture Behaviors of Students at the Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University*, Master thesis, M.Ed. (Higher Education), Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suwaporn Tungsomworapongs, Assoc. Prof. Dr.Achara Wattananarong.

The purposes of this research were to study and to compare the social culture behaviors of faculty of fine arts students in four aspects; respect for elders, speech courtesy, discipline and responsibility. It was classified by gender, years of study, major fields of study, family economic status, family nurturing characteristics and forms of media received. The samples were 452 undergraduate students in faculty of fine arts at Srinakharinwirot University who enrolled in the first semester of 2011 academic year by stratified random sampling. The instrument used for data collection was five rating scale questionnaires with the reliability of 0.93.

The research finding revealed that:

1. Students at the faculty of fine arts, Srinakharinwirot University have social culture behaviors in overall at a high level. When considered in each aspect, it was found that the aspect of respect for elders, speech courtesy and responsibility were at a high level. But the aspect of discipline was at a moderate level.

2. Male and female students showed significant differences the aspect of in respect for elders, speech courtesy and discipline at the .05 level, expect the aspect of responsibility.

3. There were significant differences in social culture behaviors between students with different years of study in overall and end each aspect at the .05 level.

4. There were significant differences in social culture behaviors between students with different major fields of study in overall and end each aspect at the .05 level.

5. The students who have differences in family economic status have significant differences the aspect of respect for elders, speech courtesy and discipline at the .05 level, expect for the aspect of responsibility.

6. There were significant differences in social culture behaviors between students with different family nurturing characteristics in overall and end each aspect at the .05 level.

7. The students who have different form of media received have significant differences in the aspect of speech courtesy and responsibility at the .05 level, expect for the aspect of respect for elders and discipline.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมรพงษ์ ประธานควบคุมปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร.อัฉรา วัฒนาณรงค์ กรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ ดร.สมสุข ชีระพีจิตร และ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข และ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ อาจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการอุดมศึกษาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา และพี่ๆเพื่อนๆที่ไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ทุกสาขาวิชา ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้อบรมสั่งสอน สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการศึกษา และเป็นกำลังใจสำคัญทำให้ผู้วิจัยทำปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อภิชาติ เกตุแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมุติฐานการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของวัฒนธรรม	10
ลักษณะของวัฒนธรรม	12
ความสำคัญของวัฒนธรรม	14
ประเภทของวัฒนธรรม	15
ขอบข่ายพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม	18
การถ่ายทอดวัฒนธรรม	25
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม	27
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม	32
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย	81
วิธีดำเนินการวิจัย	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
สรุปผลการวิจัย	82
การอภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก	106
ภาคผนวก ข	108
ภาคผนวก ค	111
ภาคผนวก ง	113
ภาคผนวก จ	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	125

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา.....	42
2 จำนวนและคำร้อยละของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	47
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและ โดยรวม	49
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นรายชื่อ	50
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความมี มารยาทในการพูด เป็นรายชื่อ	51
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความมี ระเบียบวินัย เป็นรายชื่อ	52
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความ รับผิดชอบ เป็นรายชื่อ	53
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและ โดยรวม จำแนกตามเพศ	54
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและ โดยรวม จำแนกตามชั้นปี	55
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและ โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา	56
11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและ โดยรวม จำแนกตามรูปแบบของสื่อที่ได้รับ	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว 58
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู 59
14	การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ 60
15	การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี 61
16	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่ 62
17	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่ 62
18	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่ 63
19	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่..... 63
20	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต โดยรวม จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่ 64
21	การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา..... 65
22	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่ 66
23	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่..... 67
24	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่ 68
25	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่..... 69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต โดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่	70
27 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	71
28 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่	72
29 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่	72
30 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่.....	73
31 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต โดยรวม จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่..	74
32 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามรูปแบบของสื่อที่นิสิตได้รับ	74
33 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู	75
34 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่.....	76
35 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่	77
36 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่.....	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
37	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่	79
38	การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต โดยรวม จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่.....	80

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้งทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไร้ขีดจำกัด พร้อมสู่การเป็นสังคมไร้พรมแดน (Globalization) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถเชื่อมต่อกันได้ทั่วโลกทุกมุมโลก เช่น การคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว สะดวกสบาย มีการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ เปิดการค้าเสรี เป็นต้น (มณีรัตน์ รูปประดิษฐ์. 2550: ออนไลน์) ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและสังคมของโลกซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมกับชีวิตของบุคคลทั้งสิ้น (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. 2534: 98)

ด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารดังกล่าวทำให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรมของแต่ละสังคมไปยังที่ต่าง ๆ โดยที่สังคมแต่ละสังคมยากที่จะสกัดกั้นหรือหลีกเลี่ยงจากผลกระทบของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมได้ การที่สังคมจะปรับเปลี่ยนจากสถานะเดิมไปสู่สถานะที่ทันสมัยได้ จะต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่า “กระบวนการก้าวไปสู่ความทันสมัย (Modernization)” คือ การเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นตะวันตก (พิศมัย รัตนโรจน์สกุล. 2552: 6) ซึ่งประเทศไทยก็ไม่ต่างจากประเทศอื่นที่ได้รับผลกระทบจากการไหลบ่าของวัฒนธรรมที่ใหญ่แล้วเป็นวัฒนธรรมตะวันตก อีกทั้งสังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้าง ทำให้เกิดการซึมซับได้อย่างรวดเร็ว ทำให้วัฒนธรรมและอุดมการณ์บางอย่างของไทยได้หายไป (ทอทหาร. 2549: ออนไลน์) นอกจากนี้โสภณา ชูพิกุลชัย ชีปิลมันน์ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า สังคมโลกาภิวัตน์ทำให้นิสัยของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมากจากที่เคยเป็นคนเอื้ออาทร เรียบง่าย ยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เชื่อบาปบุญคุณโทษ และมีความกตัญญู ก็กลายเป็นคนที่ทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ ชอบแข่งขันเอาชนะและให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ซึ่งถือเป็นวิกฤติที่อันตรายมากที่สุดของสังคมไทย วิกฤติที่เห็นได้ชัด คือ การขาดคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก ดังสะท้อนได้จากปัญหาความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นของสังคม ปัญหาการขาดความซื่อสัตย์สุจริตและคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาความเกียจคร้าน อายากรวยทางลัด ปัญหาขาดการประมาณตน ขาดความยับยั้งชั่งใจ ความฟุ้งเฟ้อฉาบฉวยในสังคม เป็นต้น ซึ่งปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมนี้จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคนในสังคมไทยในอนาคต (ทอทหาร. 2549: ออนไลน์)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวของกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกทำให้บริบทของสังคมไทยเปลี่ยนไป คือมีความทันสมัย เข้าถึงข้อมูลเพื่อให้ทันตามวัฒนธรรมและอารยธรรมโลก ส่วนในด้านลบนั้นทำให้วัฒนธรรมต่างชาติได้เข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่ยังขาดการวิเคราะห์ ขาดภูมิคุ้มกัน ขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากครอบครัว

ที่แตกแยกพ่อแม่ไปทำงานที่เมืองใหญ่ เด็กถูกทอดทิ้งให้อยู่กับคนชราหรือการเกิดเป็นครอบครัวเดี่ยว มีพ่อ แม่ ลูก ไม่มีปู่ ย่า ตา ยายคอยกล่อมเกล้าหรือให้คติธรรมในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งาม พ่อแม่สมัยใหม่ก็เลี้ยงลูกด้วยระบบเงินตรา คิดว่าเงินคือคำตอบของการเลี้ยงลูกที่ดี สังคมจึงกลายเป็น สังคมบริโภคนิยม ทำอะไรก็ได้ขอให้ได้วัตถุที่ตนเองอยากได้ นับว่าเป็นเรื่องที่น่าเศร้าอย่างยิ่ง (ดวงมัลย์ แสงไกร. 2551: ออนไลน์) สอดคล้องกับมูลนิธิไชยวงษา (2550: ออนไลน์) ที่ได้ทำรายงาน การประเมินผลเยาวชนจิตอาสาพัฒนาตนเอง พบว่า พฤติกรรมของเยาวชนในสังคม ไทยปัจจุบัน ถูกมองไปในทางแง่ลบมากขึ้น ในด้านชีวิตธรรมศน์ เยาวชนถูกมองว่าใช้ชีวิตหลงกระแสวิงค้อมบริโภค มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ใช้ยาเสพติดเพื่อหนี ไม่ใฝ่การเรียนรู้ สุขภาพจิตเสื่อม ขาดวุฒิภาวะทาง สติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์ จัดการความขัดแย้งด้วยความรุนแรง ในด้านโลกธรรมศน์ เยาวชน ถูกมองว่า ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นแก่ตัว มองโลกด้านเดียว ขาดทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งชีวิตธรรมศน์และโลกธรรมศน์ของเยาวชนในปัจจุบันล้วนถูกหล่อหลอมมาจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัว และสังคมโลกาภิวัตน์ที่สลับซับซ้อนแก่งแย่ง ทำลาย เอชชะ ศีลธรรมคุณธรรมแปรเปลี่ยนไปตาม กระแสโลกทุนนิยมสมัยใหม่ เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ ศาสนา ชนชาติ และความแปรปรวนทาง วัฒนธรรม ซึ่งต่างจากเด็กไทยในอดีตที่มีบุคลิกภาพแบบไม่ก้าวร้าวรุกราน อ่อนน้อม ซื่อสัตย์สุจริต กตัญญูรู้คุณ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความเคารพความเกรงใจต่อผู้อาวุโสและผู้มีอำนาจ วาจาสุภาพ แต่งกายเรียบร้อย มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ปฏิบัติตามวัฒนธรรมกฎระเบียบที่สังคมยอมรับ และมีกิริยามารยาทที่เหมาะสมกับกาลเทศะ อีกทั้งยังมีการให้ความสำคัญในด้านพฤติกรรมที่เหมาะสม กับเพศ นอกจากนี้ จรรยา สุวรรณทัต (2551: 24-25) กล่าวถึง อิทธิพลของสื่อสารมวลชนว่ามี ผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบัน จนดูเหมือนเยาวชนจะไม่มีหนทางแสดงออกถึงตัวตนที่ แท้จริงของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณ รักธรรม (2536: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า ในสังคมไทย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและครอบครัว ปรากฏออกมาแบบมีความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น แสวงหาแต่ความสุขทางกาย ฉาบฉวย แข่งขันเอาแพ้เอาชนะ ดิตค่านิยมบริโภค การแต่งกายแหวก แนว เลียนแบบศิลปินนักร้องต่างประเทศ การใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ให้ความสำคัญกับความลุ่มหลง เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ นิยมเที่ยวกลางคืน หลงใหลสิ่งมีเงินเมมา ยาเสพติด และความบันเทิง ละเลยสำนึก และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม เยาวชนในปัจจุบันจึงถูกสังคมและวงการต่าง ๆ ตั้งคำถามว่า อนาคตของชาติจะเป็นอย่างไร หากเยาวชนปัจจุบันยังมีพฤติกรรมอย่างที่ปรากฏ ภายใต้ สังคมโลกาภิวัตน์และลัทธิบริโภคนิยมที่ครอบงำเยาวชนไทยอยู่ทุกวันนี้

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของ วัฒนธรรมต่อประชาชนในชาติและจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อการ ปกป้องและวางแนวทางการเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงามของไทยในพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 ดังนี้ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 30 – 34) โดยมาตราที่ 31 – 34 ได้กำหนดให้ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง โดยให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแล การศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และ

ประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็น คณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการจำนวน 4 องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงสุดของประเทศที่มีภารกิจหลัก ตามหลักสากล 4 ประการ ได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ต้องทำหน้าที่ผลิตกำลังคนเพื่อรับใช้ประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ และมีภารกิจที่ต้องสืบทอดศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ในสังคม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542: 2) สถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะเป็นองค์กรที่ให้ความรู้ต่างๆแล้ว ยังมีความสำคัญในด้านการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทัศนคติและแนวทางการคิดของบุคคล โดยมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เรียน มีความคิด ความประพฤติที่ดีงาม รวมทั้ง มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมและสามารถ เสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน การมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการอย่างเดียว อาจก่อให้เกิด ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นิสิตในสถาบันส่วนใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 17-22 ปี จะเป็นช่วงวัยที่สำคัญของชีวิต เป็นวัยแห่งการปรับตัว วัยรุ่นส่วนมากจะประสบปัญหาด้าน สังคม อารมณ์ ร่างกาย ในด้านอารมณ์นั้นวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย โดยไม่สมเหตุผล และคาดการณ์ไม่ได้ (สำเนา ขจรศิลป์. 2539: 59) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษา นอกจากเป็นแหล่งที่ให้ ความรู้ต่างๆแล้ว ยังมีความ สำคัญในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติ และแนวความคิดของ บุคคล โดยมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในสาขาที่เรียน มีความคิด ความประพฤติที่ดีงาม รวมทั้งเข้าใจตนเองและผู้อื่น การมีความรู้ ซึ่งความสามารถทางด้าน วิชาการอย่างเดียว อาจก่อให้เกิด ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมได้ การจัดหลักสูตรใน ระดับอุดมศึกษา จึงมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่ดี มีความรู้ความสามารถผนวกกับมี คุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันไป (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2542: คำนำ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีชื่อเสียง ถือกำเนิดมาจาก วิทยาลัยวิชาการศึกษาและโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง พัฒนาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ผ่านมาแล้วครึ่งศตวรรษ โดยเริ่มจากการสถาปนาเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ในปี พ.ศ.2492 เป็น วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี พ.ศ. 2496 และได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ.2517 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถออกมาสู่สังคม มี การกำหนดเป็นนโยบายเพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่และพัฒนาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. 2542: 83) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้มองเห็นคุณค่าของการ สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมสืบเนื่องมา ทั้งการสืบทอดผ่านระบบการศึกษา การสร้างสรรค์และ การพัฒนาหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบการสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2546: 11)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ ถือกำเนิดมาจากแผนกวิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ซึ่งเปิดสอนสาขาวิชาศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นแห่งแรกของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2511 เมื่อถึงปี พ.ศ.2518 แผนกวิชาศิลปศึกษาได้พัฒนาเป็นภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม เปิดสอนทั้งสาขาวิชาศิลปศึกษาและสาขาวิชาศิลปะทางด้านออกแบบสื่อสาร พร้อมกันนั้นก็เปิดภาควิชา ดุริยางคศาสตร์ ซึ่งสอนทั้งดุริยางคศาสตร์ไทยและสากล สังกัดมนุษยศาสตร์ ต่อมาได้พัฒนามาเป็น คณะศิลปกรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2536 ต่อมาในปี พ.ศ.2546 คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ เปิดสอนในระดับ ปริญญาตรี 15 วิชาเอก ภายใต้อัน 8 สาขาวิชา ดังนี้ สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร สาขาวิชาการดุริยางคศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาการดุริยางคศาสตร์สากล สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปะการแสดง และสาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ หลักการสำคัญสำหรับการบริหารของสาขาวิชาต่าง ๆ คือ “คณะศิลปกรรมศาสตร์ จะบริหารทรัพยากร บุคคล ทรัพยากรวัตถุ และทรัพยากรความรู้ร่วมกัน เพื่อการลงทุนต่ำสุดให้มีประสิทธิภาพและผลงาน สูงสุด” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2550: 6)

จากการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ ทัศนีย์ คำเสมอ (2545: 118-119) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและด้านศิลปกรรมไทยนั้น นิสิตส่วนมาก ยังให้ความสนใจค่อนข้างน้อย เพราะได้รับผลกระทบจากกระแสวัฒนธรรมทางตะวันตก มีการ เลียนแบบและหลงใหลชื่นชมอย่างขาดการเลือกสรร ทำให้สูญเสียค่านิยมและวิถีชีวิตอันดีงามของ สังคมไทย รวมทั้งสูญเสียเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่ได้สั่งสมมาจากบรรพบุรุษ ขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิม และปรับเปลี่ยนค่านิยมพฤติกรรมสู่ความเป็นตะวันตกมากขึ้น ส่งผลทำให้เยาวชนมีพฤติกรรม วัฒนธรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และจากการสัมภาษณ์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ พบว่า นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์อันมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ของตนเอง โดยอาจแสดงออกมาจากการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้มีผลต่อ พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ที่มีลักษณะความเชื่อมั่นในตัวเองสูง จน บางครั้งละเลยการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ลงไป ส่วนด้านความมีมารยาทในการพูด มีการใช้ภาษาที่ ปรับเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย เช่น การใช้ภาษาไทย คำภาษาอังกฤษคำ ใช้ถ้อยคำและประโยคที่สั้น ลง จนทำให้ขาดหางเสียงในการพูด ส่วนด้านความมีระเบียบวินัยที่พบมาก คือ การแต่งกายของนิสิต ที่ได้รับรสนิยมมาจากการแต่งกายตามแฟชั่นปัจจุบัน ส่งผลทำให้การแต่งกายในการมาเรียนของนิสิต มีความถูกระเบียบลดลง เช่น มีการใส่กางเกงยีนส์ การแต่งกายผิดระเบียบ ใส่เสื้อรัดรูปเกินไป ส่วน ด้านความรับผิดชอบ นิสิตในปัจจุบัน มีความตรงต่อเวลาลดลง ปัญหาที่พบ คือ การมาสาย การส่งงาน ไม่ตรงกำหนด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นปัญหาการศึกษาของสังคมไทย ผนวกกับการได้รับอิทธิพลต่าง ๆ ของวัฒนธรรมทางตะวันตกที่เข้ามาแพร่หลายในสังคมไทย จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ค่อนข้างชัดเจน (รวิวรรณ วรณวิไชย. 2552: สัมภาษณ์)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคลากร ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตในการวางแผนนโยบาย กฎระเบียบ และจัดดำเนินโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมให้แก่นิสิต เพื่อให้นิสิตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถทางวิชาการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชา สถานภาพทางเศรษฐกิจครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางให้คณาจารย์ ผู้ปกครองและผู้มีหน้าที่ในการอบรมนิสิต ได้นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา รวมทั้งปลูกฝัง ส่งเสริม ออกกฎ ระเบียบ ที่ช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยแก่เยาวชนให้เป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีต่อวัฒนธรรมทางสังคมไทยอันถูกต้องเหมาะสม เพื่ออนาคตจะได้เป็นเยาวชนไทยที่มีคุณค่าสามารถช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไป และเอื้อประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจที่ต้องการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,615 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

- 1.2 ชั้นปี แบ่งเป็น
  - 1.2.1 ชั้นปีที่ 1
  - 1.2.2 ชั้นปีที่ 2
  - 1.2.3 ชั้นปีที่ 3
  - 1.2.4 ชั้นปีที่ 4
- 1.3 สาขาวิชา แบ่งเป็น
  - 1.3.1 สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์
  - 1.3.2 สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร
  - 1.3.3 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา
  - 1.3.4 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
  - 1.3.5 สาขาวิชานาฏศิลป์
  - 1.3.6 สาขาวิชาศิลปศึกษา
  - 1.3.7 สาขาวิชาศิลปการแสดง
  - 1.3.8 สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์
- 1.4 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งตามรายได้ของครอบครัว
  - 1.4.1 สูง
  - 1.4.2 ปานกลาง
  - 1.4.3 ต่ำ
- 1.5 วิธีการอบรมเลี้ยงดู
  - 1.5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
  - 1.5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
  - 1.5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
- 1.6 รูปแบบของสื่อที่ได้รับ
  - 1.6.1 สื่อสิ่งพิมพ์
  - 1.6.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง การกระทำที่แสดงออก หรือความประพฤติ ต่างๆในชีวิตประจำวันของนิสิต ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน โดยปฏิบัติต่อ ครอบครั้ว สถาบันการศึกษาและสาธารณชน โดยสามารถวัดได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมวัฒนธรรม ทางสังคม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านพฤติกรรมความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ คือ การเคารพ นับถือ เชื่อฟังปฏิบัติตาม และสำรวมกิริยาจากต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ พฤติกรรมด้านนี้วัดจากการรายงานตนถึง การแสดงออกของนิสิต ทั้งทางด้านวาจาและการกระทำต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ ในการ เชื่อฟัง ปฏิบัติตาม ให้ความเคารพนับถือ

1.2 ด้านพฤติกรรมความมีมารยาทในการพูด คือ การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ประกอบด้วย กิริยาที่นุ่มนวล เหมาะสมแก่บุคคลและโอกาส พฤติกรรมด้านนี้วัดจากการรายงานตนถึงการ แสดงออกของนิสิต ในการพูดคุย การสนทนา กิริยาท่าทางต่อบุคคลต่างๆที่พบปะกับนิสิตได้อย่าง เหมาะสม

1.3 ด้านพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย คือ การประพฤติตนให้มีระเบียบเรียบร้อยและ ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยชอบธรรม พฤติกรรมด้านนี้วัดโดยการ รายงานตนถึงการแสดงออกของนิสิตในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา หรือสถานที่ต่างๆที่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆว่า ประพฤติตนถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

1.4 ด้านพฤติกรรมความรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายให้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเต็มความสามารถ และยอมรับผลแห่งการกระทำของตน พฤติกรรมด้านนี้วัด โดยการรายงานตนถึงการแสดงออกของนิสิตต่อหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่และเต็ม ความสามารถ

2. สาขาวิชา ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง วิชาเอกที่เปิดสอนในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งออกเป็น 8 สาขาวิชา ได้แก่

- 2.1 สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์
- 2.2 สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร
- 2.3 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา
- 2.4 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
- 2.5 สาขาวิชานาฏศิลป์
- 2.6 สาขาวิชาศิลปศึกษา
- 2.7 สาขาวิชาศิลปการแสดง
- 2.8 สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์

3. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครั้ว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของครอบครั้วทั้งหมด ของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนของนิสิต แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

3.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท

3.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 13,000 บาท -20,000 บาท

3.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 13,000 บาท

4. **วิธีการอบรมเลี้ยงดู** หมายถึง วิธีการที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรทั้งทางวาจาและการกระทำ ทำใ้บุตรได้รับรู้ทั้งความรู้สึกและการกระทำดังกล่าว แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวนิสิตมีความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำจากบิดา มารดา มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ บิดามารดาไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร วิธีนี้วัดโดยการรายงานตนว่า บิดามารดาไม่สนใจว่าสิ่งที่บุตรกระทำถูกหรือผิด ไม่ให้คำปรึกษาใดๆ ต่อบุตร

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวนิสิตมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในกฎระเบียบ กระทำตามคำสั่งของบิดา มารดา โดยถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ วิธีนี้วัดโดยการรายงานตนว่า บิดามารดา ปฏิบัติต่อบุตรในลักษณะการออกคำสั่งใ้บุตรปฏิบัติตาม และคอยดูว่าบุตรปฏิบัติตามหรือไม่

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวนิสิตมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับความสามารถ ความคิดเห็นของนิสิต ให้ความร่วมมือและสนับสนุนตามโอกาสอันควร วิธีนี้วัดโดยการรายงานตนว่า บิดามารดาแสดงความรักต่อบุตร เอาใจใส่ สนใจดูแล ยอมรับความสามารถ ความคิดเห็นของบุตร มีความใกล้ชิดกับบุตร ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร

5. **รูปแบบของสื่อที่ได้รับ** หมายถึง ชนิดของสื่อที่นิสิตได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

5.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ วารสาร

5.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

6. **นิสิต** ในการวิจัยนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่1 ถึงชั้นปีที่ 4 ในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ทั้งชายและหญิงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2554

สมมุติฐานการวิจัย

1. นิสิตชายและหญิง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
3. นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
4. นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวม แตกต่างกัน
5. นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้าน และโดยรวม แตกต่างกัน
6. นิสิตที่ได้รับข้อมูลจากสื่อต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้าน และโดยรวม แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้จัดลำดับสาระดังนี้ ความหมายของวัฒนธรรม ลักษณะของวัฒนธรรม ความสำคัญของวัฒนธรรม ประเภทของวัฒนธรรม ขอบข่ายพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม

ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” คือ วิถีชีวิต ซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เจริญขึ้น เพื่อสนองความต้องการอันเป็นมูลฐานที่มีต่อการดำรงอยู่รอด ความถาวรแห่งเชื้อสาย และการจัดระเบียบแห่งการประสบเหตุการณ์ของสังคม แบบแผนความประพฤติที่ได้รับการอบรมมาแล้ว ความรู้ ความเชื่อถือ และการดำเนินงานอื่นๆ ทั้งปวง ซึ่งได้มีการทำให้เจริญขึ้นในสังคมของมนุษย์ ดังนั้น วัฒนธรรมจึงได้แก่ การจัดการกับเหตุแวดล้อมของมนุษย์ (สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2540: 19 - 20)

“วัฒนธรรม” เป็นคำสมาสเกิดจาก 2 คำ คือ “วัฒน” ซึ่งหมายถึง ความเจริญงอกงาม และ “กรรม” หมายถึง คุณงามความดี ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 105) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะที่เป็นระเบียบเรียบร้อย รวมถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2524: 101) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม เป็นชื่อรวมสำหรับแบบอย่างของพฤติกรรมทั้งหลายที่ได้มาทางสังคมและที่ถ่ายทอดกันไปทางสังคม โดยอาศัยสัญลักษณ์ วัฒนธรรมจึงเป็นชื่อที่แสดงผลทั้งหมดของกลุ่มมนุษย์ ประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เช่น ภาษา การทำเครื่องมืออุตสาหกรรม ศิลปะ วิทยาศาสตร์ กฎหมาย การปกครอง ศีลธรรมและศาสนา รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุ หรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งแสดงผลทางวัฒนธรรม และทำให้ลักษณะวัฒนธรรมทางปัญญาสามารถแสดงผลที่เป็นประโยชน์ใช้สอยได้ เช่น อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักรกล เครื่องมือสื่อสาร ศิลปวัตถุ เป็นต้น

พระยาอนูมานราชชน (2503: 87) ได้อธิบายความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ไว้ดังนี้

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวม วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้ เรียนได้ เอาอย่างกันได้

วัฒนธรรม คือ สิ่งอันเป็นผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อน สืบต่อเป็นประเพณีกันมา

วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็นความรู้สึกความประพฤติและกิริยาอาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะความ เชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมยอมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2544: 6) กล่าวถึงความหมายของ วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับ สังคมและมนุษย์กับธรรมชาติ จนกลายเป็นแบบที่สามารถเรียนรู้และก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปแบบและ นามธรรมอันควรแก่การวิจัย อนุรักษ์ ฟื้นฟู ถ่ายทอด เสริมสร้างเอกลักษณ์และแลกเปลี่ยนเพื่อสร้าง ดุลยภาพแห่งความมีสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีอิสรภาพอันเป็นพื้นฐานแห่งอารยธรรมของมนุษย์ ซึ่ง ยศ สันตสมบัติ (2540: 11) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมตามแนวความคิดทางมานุษยวิทยาไว้ว่า วัฒนธรรมมิใช่ พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ แต่เป็นระบบความเชื่อ (Belief System) และค่านิยมทางสังคม (Social Value) ที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์เป็นกฎระเบียบหรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่คนในสังคม ยอมรับวิถีชีวิต (Way of Life) ของคนในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2539: 3) ได้ให้ความหมายวัฒนธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าและเป็นกุญแจสำคัญในการแสดงออก ซึ่งเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และมรดกที่มี คุณค่าของชาติในการก้าวสู่ทศวรรษใหม่ ซึ่งเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคมซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่และมีอิทธิพลก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างคนในชาติ รวมทั้ง กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทางการค้าในรับนานาชาติ ดังนั้นจำเป็นที่รัฐบาลกลางจะได้กำหนด บทบาทตนเองขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมแก่การสนับสนุนงานวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546: 25) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม คือสิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการประดิษฐ์ วัตถุสิ่งของขึ้นใช้ หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรม ความคิด ตลอดจนวิถีการหรือระบบการทำงาน ฉะนั้นวัฒนธรรมก็คือ ระบบในสังคมมนุษย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น มิใช่ระบบที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติตาม สัญชาตญาณ

กล่าวโดยสรุป คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งหมด เป็นแบบแผนควบคุม พฤติกรรมมนุษย์ในสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ วิถีชีวิตต่างๆ เป็นต้น เป็น สมบัติของสมาชิกทุกคนในสังคมนั้นๆ มีการถ่ายทอด สัมผัสต่อไปยังชนรุ่นหลัง และสามารถปรับ เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลา

ลักษณะของวัฒนธรรม

เบียร์สเตดท์ (รัตนา สถิตานนท์. 2544: 14; อ้างอิงมาจาก Bierstedt. 1970) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นแนวทางแห่งพฤติกรรมอันเกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรม มีลักษณะเป็นแนวทางแห่งพฤติกรรมที่มีการเรียนรู้กันได้ มิใช่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากการเรียนรู้มาก่อน ลักษณะนี้เองทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ กล่าวคือ พฤติกรรมส่วนใหญ่ของสัตว์ปราศจากการเรียนรู้มาก่อน แต่เกิดจากการเฝ้าของสัญชาตญาณ ส่วนมนุษย์มีมันสมองอันทรงศักยภาพ จึงสามารถรู้จักคิด ถ่ายทอด และเรียนรู้ กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการติดต่อกับบุคคลอื่นในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม เพราะฉะนั้นการเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งของวัฒนธรรม

2. เป็นมรดกแห่งสังคม วัฒนธรรมเป็นผลของการถ่ายทอดและการเรียนรู้ดังกล่าวมาแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในกระบวนการดังกล่าวคือ การสื่อสารโดยสัญลักษณ์ ได้แก่ การที่มนุษย์มีภาษาใช้แน่นอน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนมาสู่คนรุ่นหลัง และดำเนินต่อกันมาโดยมิขาดสาย เพราะฉะนั้น วัฒนธรรมจึงมีลักษณะเป็น “มรดกแห่งสังคม” (Social Heritage)

3. วัฒนธรรมมีลักษณะเป็น Super Organic หมายถึง สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์อย่างเดียวกันในแง่ของกายภาพหรือชีวภาพ อาจจะเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันได้ในแง่ของวัฒนธรรม กล่าวคือ ของสิ่งหนึ่งอาจมีความหมายหรืออาจเอามาใช้ต่างกันออกไปในแต่ละสังคม

4. เป็นวิถีชีวิตมนุษย์ หรือแบบการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่จดจำสืบต่อเนื่องกันมา มีการแสดงออกที่เห็นได้ชัดซึ่งสมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกนั้นๆ ด้วย

พาร์สัน (Macionis; & Plummer. 1997: 118; citing Parsons. 1964) กล่าวถึงลักษณะบางประการของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. เมื่อวัฒนธรรมมีการปรับตัวถึงจุดสูงสุด วัฒนธรรมจะปรับตัวโดยลดการเปลี่ยนแปลงของสมาชิก

2. วัฒนธรรมเกิดจากแนวคิดร่วมกันโดยไม่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่เกิดจากความเข้าใจในแนวคิด แนวประเพณีปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกัน

เอ็มเบอร์ และเอ็มเบอร์ (Ember; & Ember. 1993: 167-171) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความเชื่อ พฤติกรรม รูปแบบปฏิบัติแบบหนึ่งๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดการแทนที่เมื่อเวลาผ่านไป

รัชนีกร เศรษฐ (2523: 9) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. วัฒนธรรมไม่ได้เกิดมาพร้อมบุคคล แต่เป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องเรียนรู้จากสังคม เมื่อคนเราเกิดมานั้นไม่ได้เอาวัฒนธรรมติดตัวมาด้วย เช่น พุดไม้ได้ การแต่งตัวไม่เป็น การประกอบอาชีพไม่เป็น สิ่งนี้เรียกว่าวัฒนธรรมเหล่านี้จะถูกส่งสมจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่เราได้จากบุคคลอื่น โดย

ขั้นแรกเริ่มจาก พ่อแม่และผู้ใกล้ชิด ต่อไปเป็นญาติพี่น้อง ครูบาอาจารย์ เพื่อนฝูง และจากบุคคลอื่นในสังคมทั่วไป

2. วัฒนธรรมจะต้องถือปฏิบัติร่วมกัน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมเดียวกันจะต้องมีหรือปฏิบัติร่วมกัน บุคคลในสังคมเดียวกันจะต้องร่วมมีวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานแห่งการครองชีพของสังคมนั้นร่วมกัน เช่น การมีภาษา กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี การแต่งตัว เป็นต้น

3. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งได้ และจากกลุ่มหนึ่งไปอีกรายกลุ่มหนึ่ง หรืออาจจะสังคมนึงไปอีกสังคมหนึ่งก็ได้ เช่น การนัดพบปะเพื่อนต่างเพศ ซึ่งวัฒนธรรมตะวันตกได้มีการถ่ายทอดและเป็นค่านิยมของวัยรุ่นไทย เป็นต้น

นอกจากนี้ พวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2541: 9-10) ได้กล่าวถึง วัฒนธรรมมีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์แตกต่างจากสัตว์ตรงที่มีการรู้จักคิด มีการเรียนรู้ มีการปรับปรุงระบบชีวิตให้เจริญ อยู่ดี กินดี มีความสุขสะดวกสบาย วัฒนธรรมมีการถ่ายทอด เพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวเดียวกันและแก้ไขปัญหาเฉพาะได้ ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ที่เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยจากการจำเท่านั้น มนุษย์มีมันสมองโตกว่าสัตว์จึงเจริญพัฒนาไปมากกว่าสัตว์ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงมีการถ่ายทอดได้ทางเดียวเท่านั้น โดยการเรียนรู้ ไม่ใช่ถ่ายทอดทางชีววิทยาหรือกรรมพันธุ์

2. วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม หมายถึง วัฒนธรรมที่เกิดจากผลของการกระทำที่ถ่ายทอดและมีการเรียนของมนุษย์ในยุคก่อนโดยทางตรงและทางอ้อมมาสู่มนุษย์ยุคหลังๆ หรือยุคปัจจุบัน ไม่ขาดช่วงระยะเวลา ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีลักษณะเป็นมรดกทางสังคม โดยลักษณะดังกล่าวและตัวกลางสำคัญที่มนุษย์ใช้ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมก็คือ ภาษานั้นเอง ภาษาจึงเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้กันทุกวัฒนธรรม ไม่ว่าจะของไทยหรือต่างชาติ

3. วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต หรือแบบแผนของการดำรงชีวิตของมนุษย์ หมายถึง สภาพความเป็นอยู่หรือการดำรงชีพของมนุษย์ วัฒนธรรมตามลักษณะที่กล่าวนี้สามารถจำแนกวัฒนธรรมในแต่ละสังคมออกจากกันได้ เพราะวัฒนธรรมแต่ละสังคมจะไม่เหมือนกัน เนื่องจากมนุษย์ถ้าเกิดในสังคมใดก็จะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ เช่น วัฒนธรรมของแต่ละภาคก็จะไม่เหมือนกัน หรือวัฒนธรรมของเมืองไทยก็จะไม่เหมือนกับวัฒนธรรมของต่างชาติ เช่น อเมริกา ฝรั่งเศส สเปน อังกฤษ ซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

4. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ หรือปรับปรุงของเดิมให้ดีขึ้น เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากสภาพแวดล้อมทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมเพื่อความอยู่รอดและสงบสุข

สรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมคือ เป็นผลผลิตจากความคิดมนุษย์ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และสังคมขณะนั้น จึงทำให้วัฒนธรรมของแต่ละชาติมีความแตกต่างกัน มนุษย์จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมเพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

ความสำคัญของวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2544: 6-7) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของ วัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. วัฒนธรรมช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ
2. วัฒนธรรมช่วยพัฒนาจิตใจของประชาชน พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมและประเทศชาติ
3. วัฒนธรรมสร้างสันติสุข ในการอยู่ร่วมกันระหว่างบุคคลในชาติ และบุคคลระหว่างชาติ

ออปเลอ (Taylor. 1980: 53; citing Opler. 1945: 198) ได้กล่าวถึงลักษณะความสำคัญของ วัฒนธรรมว่าเป็นหลักการหรือแนวทางที่ชัดเจนเพื่อใช้กำหนดพฤติกรรม หรือวิธีการปฏิบัติ นอกจากนี้ แมคเซียนนิสและพลัมเมอร์ (Macionis; & Plummer. 1997: 125) ยังกล่าวถึงความสำคัญของ วัฒนธรรมว่า “วัฒนธรรมมีหน้าที่รักษาคุณค่าระบบโดยรวมของสังคม” ในขณะที่ แอบเพิลบัม และ แชมบลิส (Appelbaum; & Chambliss. 1995: 54) กล่าวว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ แสดงถึงตัวบุคคล ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นโดยมีผลมาจากการศึกษาและสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมา เช่นเดียวกับ คอนคลิน (Conklin. 1987: 61) ที่ได้อธิบายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมว่า เป็น ตัวกำหนดแนวทางเพื่อสนองตอบต่อความต้องการทางกายภาพทั่วไปของประชาชน หรือเป็นตัว ขับเคลื่อน เช่น การหาอาหาร การมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ณรงค์ เส็งประชา (2541: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

1. วัฒนธรรมช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ มนุษย์พ้นจากอันตราย สามารถเอาชนะธรรมชาติได้ เพราะมนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นมาช่วย
2. วัฒนธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งสมาชิกในสังคมให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและสังคมที่มี วัฒนธรรมเดียวกันย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน
3. เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ชาติที่มีวัฒนธรรมสูงย่อมได้รับการยกย่องและเป็น การประกันความมั่นคงของชาติ
4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ช่วยให้ผู้คนในสังคมอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข วัฒนธรรมทางบรรทัดฐานช่วยจัดระเบียบความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคม
5. ช่วยให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองถาวร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าชาตินั้นมีวัฒนธรรมที่ ดี มีคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ยึดมั่นในหลักแห่งเหตุผลในการดำเนินชีวิต ขยัน ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัยที่ดี ฯลฯ สังคมก็จะเจริญรุ่งเรือง

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องวัดและเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม และในขณะเดียวกันวัฒนธรรมยังกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ดังนั้นวัฒนธรรมจึงมี อิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน และต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติมาก

ประเภทของวัฒนธรรม

นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องของวัฒนธรรมได้จัดแบ่งวัฒนธรรมไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ชาวยน์ (Schein. 1985: 13-21) ได้แบ่งวัฒนธรรมตามระดับที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สิ่งประดิษฐ์ เป็นวัฒนธรรมทั้งหมดที่ปรากฏให้เห็นในระดับนี้ คือสิ่งประดิษฐ์ทางกายภาพ เทคโนโลยี สถาปัตยกรรม

2. ค่านิยม เป็นระดับที่มีการลงมือปฏิบัติและให้การยอมรับในสังคม เป็นกฎเกณฑ์ในสังคมเพื่อให้มีการปฏิบัติร่วมกัน

3. คติความเชื่อขั้นพื้นฐาน เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เวลา ข้อเท็จจริงของธรรมชาติ ข้อเท็จจริงของมนุษย์ พฤติกรรมและความสัมพันธ์ในสังคม

เบียร์สเต็ดท์ (Kornblum; & Smith. 1998: 85; citing Biersted. 1970) แบ่งวัฒนธรรมตามมิติของวัฒนธรรมออกเป็น 3 มิติ คือ

1. มิติด้านความคิด ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม
2. มิติด้านมาตรฐานหรือบรรทัดฐาน วิธีการปฏิบัติ กฎหมาย รูปแบบการดำเนินชีวิต
3. มิติด้านวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เครื่องมือ ยารักษาโรค เครื่องใช้ต่างๆ

ออกเบิร์น (ประสาท หลักศิลา. 2528: 10; อ้างอิงมาจาก Ogburn. n.d.) จัดแบ่งตามประเภทของวัฒนธรรมไว้ 2 ส่วน คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ สิ่งที่เป็นเบื้องต้นในชีวิต เรียกว่า ปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค รวมถึงสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ อาวุธ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุ (Non- Material Culture) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วัฒนธรรมทางจิตใจ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 วัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามมารยาทในสังคม แบบพิธีการโต้ตอบในสังคม เช่น การจับมือทักทาย การไหวพนมมือ การคำนับ มารยาทในการรับประทานอาหาร การติดต่อกันในสังคม เป็นต้น

2.2 วัฒนธรรมทางกฎหมาย (Legal Culture) เป็นวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และกฎเกณฑ์ที่ผู้คนในสังคมหนึ่งๆอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รวมทั้งการรู้จักสิทธิหน้าที่ของแต่ละบุคคลและส่วนรวม

2.3 วัฒนธรรมทางจิตใจและศีลธรรม (Moral Culture) วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตใจและศีลธรรม ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความโอบอ้อมอารีต่อกัน เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ แคลฮูน, ไลท์ และเคลเลอร์ (Calhoun, Light; & Keller. 1997: 54 - 55) ที่แบ่งวัฒนธรรมตามความแตกต่างของสถานที่ออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ ประกอบด้วย วัตถุทางกายภาพ หรือสถาปัตยกรรมที่ประชากรสร้างขึ้นมา เช่น หนังสือ เสื้อผ้า โรงเรียน โบสถ์ เป็นต้น

2. วัฒนธรรมที่ไม่เป็นวัตถุ ประกอบด้วยสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นและไม่ใช่ว่าสิ่งที่เป็นรูปร่างทางกายภาพ ได้แก่ ค่านิยม บรรทัดฐาน สัญลักษณ์ ภาษา และความรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ค่านิยม คือ ความคิดต่างๆ ไปที่บุคคลมีความความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น การตัดสินใจว่า อะไรดี หรือไม่ดี น่าสนใจ หรือ ไม่น่าสนใจ โดยที่ค่านิยมของคนจะนำไปสู่รูปแบบโดยรวมของวิถีชีวิต

2.2 บรรทัดฐาน คือ คำชี้แนะเฉพาะสำหรับการกระทำ เป็นกฎที่กำหนดว่า การกระทำนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งบางครั้ง บรรทัดฐานนั้นอาจได้แก่ ข้อกำหนดที่เขียนบอกไว้อย่างชัดเจน เช่น กฎหมายหรือ คัมภีร์ไบเบิล บ่อยครั้งที่บรรทัดฐานนั้นไม่สามารถอธิบายหรือมีความหมายโดยนัยแต่บุคคลสามารถที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามได้

2.3 สัญลักษณ์ คือ วัตถุ ทำทางการแสดงออกที่สื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ เสียงหรือภาพที่สื่อบางอย่างออกจากตัวผู้สื่อ

2.4 ภาษา คือ ระบบของถ้อยคำและรูปแบบของสัญลักษณ์การเขียนที่มีข้อกำหนดที่แน่นอนว่า สัญลักษณ์เหล่านั้นสามารถเป็นสิ่งที่รวมเข้าด้วยกันแล้วสามารถถ่ายทอดความหมายได้หลากหลาย

2.5 ความรู้ คือ รูปของความจริง ความเชื่อและทักษะที่ปฏิบัติได้จริงที่บุคคลสั่งสมกันมาประกอบด้วยบางส่วนของกระบวนการสั่งการที่เป็นขั้นตอน เช่น วิธีการขับรถ หรือการสั่งงานคอมพิวเตอร์ และอาจประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ บุคคลหรือเหตุการณ์ เช่น ใครคือประธานาธิบดีคนแรก

ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จึงได้จัดทำแผนนโยบายแห่งชาติและแบ่งวัฒนธรรมตามเนื้อหาสาระออกเป็น 5 ประเภท (ณรงค์ เล็งประชา. 2541: 51 - 52) ดังนี้

1. มนุษยศาสตร์ (Humanities) ได้แก่ วัฒนธรรมที่วัดด้วยคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย การปกครอง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ปรัชญา ศาสนา เป็นต้น

2. ศิลปะ (Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องของภาษา วรรณคดี ดนตรี นาฏศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เป็นต้น

3. การช่างฝีมือ (Practical Craft) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องปั้นดินเผา เครื่องเงิน เครื่องทอง การจัดดอกไม้ การทำตุ๊กตา งานประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น

4. กีฬาและนันทนาการ (Sport and Recreation) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องการเล่นมวยไทย กระบี่กระบอง การเล่นพื้นเมือง เป็นต้น

5. คหกรรม (Domestic Arts) ได้แก่ วัฒนธรรมในเรื่องอาหาร ระเบียบในการกินอยู่ มารยาทในสังคม การแต่งกาย การประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว เป็นต้น

พระยาอนุมานราชชน (2531 : 50) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้อย่าง 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุขกาย เพื่อได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ วัฒนธรรมประเภทนี้ ได้แก่ สิ่งจำเป็นเบื้องต้นในชีวิต 4 อย่าง และสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เป็นเครื่องป้องกันตัว

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้อันบำรุงความคิดทางปัญญา เช่น ศาสนาและจรรยา ศิลปะและวรรณคดี กฎหมายและระเบียบประเพณี ซึ่งส่งเสริมทางจิตใจให้งอกงาม หรือสบายใจ

สอดคล้องกับพวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2541 : 5) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ วัตถุอันเกิดจากสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งมนุษย์ได้คิดสร้างขึ้นมา ตลอดจนผลงานในทางด้านศิลปกรรมของมนุษย์ด้วย เช่น สิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน อาคารบ้านเรือน อาคารก่อสร้าง รถยนต์ ปากกา นาฬิกา ภาพวาด รูปปั้น เป็นต้น ฯลฯ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ หรือวัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non-Material Culture) เป็นแบบแผนในการดำรงชีวิตและเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติ หรือแนวทางแห่งความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ศีลธรรมจรรยา ธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา กฎหมาย ภาษาบาลีและพิธีการต่างๆ ล้วนเป็นวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรมทั้งสิ้น

นอกจากนี้กรมการศาสนา (2525: 41) ได้จัดแบ่งเนื้อหาวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมอุปนิสัย (Inductive Cultural) เป็นวัฒนธรรมเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถและสิ่งประดิษฐ์ ตรรกวิทยา ซึ่งได้มาจากการค้นคว้า ทดลอง ตามวิธีการหาความจริงแบบอุปนัย คือ การค้นคว้าหาความรู้จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ แล้วกำหนดเป็นกฎหรือทฤษฎีขึ้น

2. วัฒนธรรมสุนทรีย์ (Aesthetic) เป็นวัฒนธรรมในด้านประเพณีที่งดงาม ซึ่งได้แก่ศิลปกรรมต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบพิธีกรรม การพักผ่อนหย่อนใจ ระเบียบการติดต่องานสังคม เป็นต้น

3. วัฒนธรรมบริรักษ์ (Control) เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ใช้ในการควบคุมกลุ่มคน เช่น เครื่องหมายทางราชการ ตราราชการ ธงชาติ และสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น กฎหมาย ข้อบังคับ ศีลธรรม

นอกจากนี้ สุพัตรา สุภาพ (2546 : 45) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material) ได้แก่ วัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้ในสังคม เช่น ที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค

2. วัฒนธรรมความคิด (Idea) หมายถึง วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ ความเชื่อต่างๆ เช่น ความเชื่อในเรื่องตายแล้วเกิดใหม่ ความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม การเชื่อถือโชคลาง ตลอดจนเรื่องลึกลับ นิยายปรัมปรา วรรณคดี สุภาษิตและอุดมการณ์ต่างๆ

3. วัฒนธรรมด้านบรรทัดฐาน (Norm) เป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนดเอาไว้ ไม่ว่าจะลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ ดังนี้

3.1 วัฒนธรรมทางสังคม (Social Culture) เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการประพฤติหรือมารยาททางสังคม เช่น การไหว้ การจับมือทักทาย การเข้าแถว การแต่งชุดดำไปงานศพ

3.2 วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย (Legal Culture) เป็นวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบและกฎเกณฑ์ เพื่อให้คนในสังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

3.3 วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับจิตใจและศีลธรรม (Moral Culture) วัฒนธรรมประเภทนี้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมนั้นสามารถจัดแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เป็นสิ่งรอบตัวของมนุษย์ที่สามารถสัมผัสและแตะต้องได้ เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับความสุขทางกาย เพื่อให้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ และอีกประเภท ได้แก่ วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือที่เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า วัฒนธรรมทางด้านจิตใจ คือ สิ่งที่มีมนุษย์ไม่สามารถแตะต้องได้ เป็นสิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม สามารถแยกได้ 3 ประเภท ได้แก่ คติธรรม สหธรรม และ เนติธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข นำประโยชน์ในการปฏิบัติไปสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมและประเทศชาติ

ขอบข่ายพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในความหมายที่เป็นแนวทางของการประพฤติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้คนในสังคมดำรงอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข ถ้อยทีถ้อยอาศัย โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการประพฤติและปฏิบัติตนต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยศึกษาในเรื่อง ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ

ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่

สุวรรณ เพชรนิล (2522: 133) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความเคารพ” หมายถึง การยกย่อง การเชิดชู การนับถือ ปรากฏได้ทางกาย เช่น กิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน ปรากฏทางวาจา เช่น การกล่าวคำสุภาพอ่อนโยน ปรากฏได้ทางจิตใจ คือ การยอมรับนับถือ ส่วนการเชื่อฟังผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ เป็นต้น

การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ผู้มีวิญญูชนต่ำกว่าพึงกระทำ เพื่อแสดงถึงความเป็นเด็กดี ซึ่ง จันทนา ภาคบงกช (2544: 12) กล่าวว่า ความเป็นเด็กดีในสังคมไทย หมายถึง เด็กที่สุภาพ เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ เชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่ดื้อดึง ว่านอนสอนง่าย ไม่ก้าวร้าว อดดีต่อผู้ใหญ่ เป็นการปลูกฝัง

ค่านิยมอันสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยของคนไทย ซึ่งเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เห็นเด่นชัดที่สุด เช่น พ่อแม่สอนลูกให้ไหว้ผู้ใหญ่ ผู้มีวัยวุฒิน้อยกว่าไม่ควรยื่นคำศีรษะของผู้อาวุโส เป็นต้น

กิติพันธ์ รุจิรกุล (2542: 45) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการแสดงความเคารพว่า ความเคารพเป็นส่วนหนึ่งของมารยาท เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดมายาวนานต่อเนื่อง เป็นสิ่งดีงาม ควรได้รับการส่งเสริมสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป ประโยชน์ของการเคารพเชื่อฟัง มีดังนี้ นำมาซึ่งคุณธรรมความกตัญญูรู้คุณ รู้จักตอบแทนให้กับผู้มีพระคุณ ชีวิตและการทำงานเจริญก้าวหน้า ชีวิตมีความสุขและความยินดี เป็นที่รักของคนอื่น โทษของการไม่เคารพเชื่อฟัง มีดังนี้ กลายเป็นคนอกตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณ นำมาซึ่งความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ชีวิตและการทำงานไม่ประสบความสำเร็จ ชีวิตไม่มีความสุข ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือของคนอื่น ดังที่ ศีลธรรม ศีรสุข (2533: 69) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในบทสวดวิญญูของพวน ตำบลหาดเสี้ยวสุโขทัย กับค่านิยมที่พึงประสงค์ พบว่า ค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมไทยที่พึงมี คือ การมีความกตัญญู รู้คุณ การเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความโอ้อวมอริและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีความรู้ และการใช้สติปัญญา

อรพินทร์ สันติชัยอนันต์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีคุณธรรมจริยธรรม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537: 67) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคใต้ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีค่านิยมด้านจริยธรรมความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ อนุพันธ์ คำบัน (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ หมายถึง การเคารพ นับถือ เชื่อฟังปฏิบัติตามและสำรวมกิริยาวาจาต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ถือเป็นมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดีงาม

ด้านความมีมารยาทในการพูด

มารยาทเป็นเรื่องของสากลที่ทุกชาติทุกภาษาในโลกจะมีการสั่งสอน หรือถ่ายทอดวัฒนธรรมทางมารยาทของตน มารยาทจัดเป็นองค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรม ชาติไทยมีเอกลักษณ์ประจำชาติ และมีองค์ประกอบหลายอย่างที่สามรถจำแนกได้ว่าเป็นคนไทย เช่น ภาษา พิธีกรรมบางอย่าง และการแต่งกาย เป็นต้น (สุทธิ ภิบาลแทน. 2545: 104) มารยาทไทยเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสั่งสมกันมานั้น ได้รับการยอมรับกันทั่วโลกว่ามีความงดงาม สงบเสถียรเรียบร้อย เป็นกิริยาอาการพิเศษซึ่งได้ดัดแปลงตกแต่งให้เข้ากับกาลเทศะ มีแบบแผนที่สลับซับซ้อน มีความพิเศษที่ไม่เหมือนใคร เป็นองค์ประกอบ

หนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับการยกย่องว่า มีความงดงามอย่างแท้จริง และเป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาชาวไทยมาแต่สมัยโบราณ (สมจินตนา ภักดีศรีวงศ์. 2538: 26 - 27) ดังที่ ทิววรรณ หอมพลู (2538: 4) กล่าวถึงมารยาทว่า หมายถึง กิริยาและวาจาสุภาพ เรียบร้อย เพราะกิริยาและวาจานอกจากจะเป็นการแสดงออกของนิสัยใจคอแล้ว ยังแสดงถึงการมีวัฒนธรรมนั้นด้วย เช่น ความสุภาพในกิริยา คือ การวางตัวดี มีกิริยาท่าทางที่ละมุนละม่อมอ่อนโยนให้เหมาะสมกับบุคคลที่สมาคมด้วย หรือ ความสุภาพในวาจา คือ พูดด้วยวาจาอ่อนหวาน สุภาพเรียบร้อย และพูดแต่สิ่งที่น่าฟังเท่านั้น และรู้จักใช้คำพูดให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ จึงเป็นส่วนหนึ่งแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับ พัวอนุรักษ์ราชมณเฑียร (2530: 1) ได้กล่าวถึงมารยาทไทยว่า ความมีมารยาท การมีกิริยา วาจา ใจสุภาพเรียบร้อย สังคมไทยได้กำหนดแบบอย่างของมารยาทไว้หลายชนิดซึ่งล้วนแล้วแต่เหมาะสมและอาจนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและกาลสมัยได้ กุลบุตรกุลธิดาไม่ว่าชาติไหน ถ้าได้รับการศึกษาอบรมมาดีแล้วทั้งกาย วาจา และใจ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นสุภาพชน มีความละเอียดรอบาป ไม่ประพฤตินในการไม่เหมาะสม และสำนึกกิริยามารยาทของตนอยู่เสมอ

เอกสารเรื่องวัฒนธรรมของกรมการศาสนา (2525: 154) ได้ให้ความหมาย วัฒนธรรมทางภาษาไว้ ดังนี้

1. กล่าวคำสวัสดิ์ในเมื่อแรกพบและจากกัน
2. กล่าวคำขอบคุณในเมื่อได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อื่น
3. กล่าวคำขอโทษในเมื่อทำผิดพลาดหรือล่วงเกิน
4. ไม่ควรพูดคำหยาบ ลามก อนาจาร
5. รู้จักใช้ภาษาพูด และภาษาเขียนให้เหมาะสมกับชั้นของบุคคลที่จะพูดด้วย เช่น พระสงฆ์

เจ้านาย ผู้ใหญ่ที่นับถือ ผู้มีเกียรติ เป็นต้น

สุทธิ ภีบาลแทน (2545: ออนไลน์) ได้ให้หลักในการใช้คำพูดกับบุคคลทั่วไป ดังนี้

1. ใช้คำพูดแทนชื่อผู้พูดและชื่อผู้ที่จะพูดด้วย ให้สุภาพเหมาะสมกับวัยวุฒิ
2. เลือกใช้คำรับและคำขานรับที่ถูกต้อง ได้แก่ ครับ ค่ะ ขอรับ จ๊ะ เป็นต้น
3. เลือกใช้ภาษาที่สุภาพ
4. รู้จักคำปฏิเสธที่นมนวล สุภาพ ไม่แข็งกระด้าง
5. น้ำเสียงในการพูด ดังพอได้ยิน ถ้อยคำนมนวล มีหางเสียง

กรมสามัญศึกษา (2544: 93) กล่าวถึงลักษณะมารยาทในการพูดโดยทั่วไป ดังนี้

1. เจรจาไพเราะ มีหางเสียงครับหรือค่ะ ฟังชื่นหูชื่นใจ
2. หัดกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ให้เป็นนิสัยเป็นการสร้างเสน่ห์ให้แก่ตนเอง การ

กล่าวคำขอบคุณแก่ผู้มีไมตรี เอื้อเฟื้อ แม้ในเรื่องเล็กน้อยก็ควรกระทำหรือกล่าวคำขอโทษให้เคยชิน ย่อมเป็นผลดีแก่ตนเองทั้งสิ้น

3. ไม่พูดเสียงดังเกินควรหรือตะโกน เป็นกิริยาที่ไม่น่าชมอย่างยิ่ง ถ้ามีผู้อาวุโสอยู่ในที่นั้น ด้วยยิ่งแสดงความไม่เคารพ การพูดโหวกเหวก ขาดการสำรวมจะบั่นทอนบุคลิกที่ดูอย่างน่าเสียดาย

4. หลีกเลี่ยงการแย่งกันพูด นอกจากไม่น่าดูแล้วยังทำให้หมดโอกาสรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรอจังหวะของตน

5. ฝึกทำทางช่วยพูดให้เหมาะสม ออ้ายกมือให้ขวักไขว่ หรือแสดงท่าทางอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่ได้เป็นการแสดงละคร บางคนแก้เขินด้วยการแลบลิ้น ยักคิ้ว โดยไม่ได้ตั้งใจ บางคนพูดไปหัวเราะไป ทั้งๆ ที่ไม่ใช่เรื่องขำ เมื่อทำบ่อยๆ ก็จะติดเป็นนิสัย ทำให้เสียบุคลิกภาพ ควรแก้ไขเสีย ฝึกพูดให้มีจังหวะจะโคน ชัดเจน ได้เนื้อหาสาระ พูดแต่พอควรไม่เพ้อเจ้อ เพื่อสร้างบุคลิกภาพของตนเอง

6. งดกล่าวคำหยาบโดยสิ้นเชิง เพราะไม่เป็นมงคลแก่ทั้งผู้ฟังและผู้พูดซึ่งจะติดเป็นนิสัย

7. แสดงไมตรีจิตด้วยการทักทายปราศรัย สนใจทุกข์สุขและแสดงความจริงใจเป็นผู้มีมารยาทอันดีจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์จนเป็นที่ยอมรับของสังคม

ดั่งที่ ขวัญตา บุญวาศ (2542: 184) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรม การแสดงออกด้านมารยาทในการพูดที่เหมาะสมกับเพื่อนดีขึ้นหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรม การแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยของ สุนทร สุทองหล่อ (2542: 67) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านมารยาทในการพูด ในระดับมาก และ นักศึกษาชายและหญิงมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านมารยาทในการพูด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ความมีมารยาทในการพูด หมายถึง การที่บุคคลมีกิริยาวาจาเรียบร้อย ท่าทาง สง่างาม อ่อนโยนสุภาพ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ใช่ท่าทางประกอบคำพูดให้มากจนเกินไป ย่อม ช่วยเสริมสร้างให้ผู้ฟังเกิดความเชื่อถือเลื่อมใสผู้พูดได้เป็นอันมาก

ด้านความมีระเบียบวินัย

กรมการศาสนา (2540: 5) ให้คำจำกัดความ “วินัย” ว่าเป็นข้อบังคับ หรือระเบียบที่ตราไว้เพื่อ ควบคุมหมู่หรือคณะให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและมีความประพฤติดีงาม เช่น วินัยของพระ ตำรวจและ ทหาร ตลอดจนจนถึงธรรมเนียมของตระกูลหรือภายในบ้าน ส่วน วลัย อารุณี (2528: 34) ได้อธิบายว่า ระเบียบวินัย คือคำภาษาอังกฤษ ว่า “Discipline” มาจากรากศัพท์ว่า Disciple ซึ่งหมายถึง การติดตาม หรือการศึกษาได้ผู้นำซึ่งเป็นที่ยอมรับ และ พัว อนุรักษ์ราชมณฑลเกียรติ. (2530: ออนไลน์) ได้ให้ ความหมายคำว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ และสามารถมีพัฒนาการ เพื่อควบคุมตนเอง สำหรับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2544: 186) ได้ให้ความหมาย คำว่า วินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงามเพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ของสังคม ส่วนคำว่า วินัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1077) ให้หมายความว่า

เป็นระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ซึ่งจากคำจำกัดความและความหมายของ ความมีระเบียบวินัย พบว่า การปลูกฝังระเบียบวินัย มีความจำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน เพราะจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งออซุเบล (ปรียา ชัยนิยม. 2542ก: 16; อ้างอิงจาก Ausubel. 1968: 59-60) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการปลูกฝังความมีวินัยแก่เด็ก ซึ่งวินัยเป็นวัฒนธรรมทางสังคมจะช่วยให้เด็กมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. เรียนรู้มาตรฐานการกระทำหรือความประพฤติที่สังคมยอมรับ
2. มีวุฒิภาวะทางด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เช่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์ และอดทนต่อความคับข้องใจ
3. มีมโนธรรมที่ดี มีศีลธรรม
4. มีความปลอดภัยทางอารมณ์

แมคเซียนนิส และพลัมเมอร์ (อนุพนธ์ คำปัน. 2549: 25; อ้างอิงมาจาก Macionis; & Plummer. 1997: 86) ได้กล่าวว่า วินัยของบุคคลในสังคมสมัยใหม่นั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นการส่งเสริมคุณค่าของวัฒนธรรม และจะทำให้เกิดการยอมรับ ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อบุคคล

ระเบียบวินัยจึงเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กลุ่มได้กำหนดไว้ เป็นการฝึกให้มีความ อดทน อดกลั้นที่จะทำตามความพอใจของตนเองเพื่อประโยชน์ในวันข้างหน้า เช่น เด็กไม่ชอบเรียนหนังสือ แต่ต้องพยายามเรียนเพราะพ่อแม่บังคับหรือเรียนเพราะอยากได้ความรู้ หรือเป็นทหารต้องฝึกอย่างหนักจะได้เป็นทหารที่มีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันประเทศได้ดี ระเบียบวินัยจึงมีผลต่อบุคลิกลักษณะและความประพฤติของบุคคลโดยบุคคลจะเกิดความเคยชินและจะทำได้โดยไม่รู้ตัวจากความหมายของคำว่าระเบียบวินัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น อาจสรุปได้ว่า “ความมีระเบียบวินัย” คือ การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม เพื่อความสงบสุข ความเจริญงอกงามของตนเองและสมาชิกทุกคน มีความเสมอภาคภายใต้กฎเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกัน พร้อมทั้งเป็นการรักษาวินัยธรรมอันดีงามให้คงอยู่และเป็นการดำรงไว้ซึ่งความเสมอภาค ซึ่งสมาชิกทุกคนให้การยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม

อำนาจ จันทร์มหา (2542: 113) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด มีจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดที่อยู่สถาบันการศึกษาต่างกัน มีจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในขณะที่ สติดาพร คำสด (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

1. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง
2. นิสิตชายและหญิง มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นิสิตที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตต่างกัน มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นิสิตที่ทำงานเพื่อหารายได้พิเศษต่างกัน มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน
7. นิสิตที่ได้รับการเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย คือ ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือความต้องการที่วางไว้ ไม่ทำความยุ่งยากต่อตนเอง ไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น บุคคลนั้นจะสามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

ด้านความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง ดังที่ กรมการศาสนา (2540: 20) ได้ให้คำจำกัดความว่า “ความรู้จักรับผิดชอบ” คือ การที่ได้รับมอบหมายให้ทำการใดๆ หรือ มีหน้าที่อะไร ก็ทำอย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งยังยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 944) ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลที่ดีและไม่ดีในการกระทำของตนเองที่ทำลงไป หรือภาระหน้าที่ที่อยู่ในความดูแลของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สมทรง ปุณฺณฤทธิ (2539: 11) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียรและความละเอียดรอบคอบตั้งใจที่จะทำงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคม เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ยอมรับผลของการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองแม้ผลที่ได้จะดีหรือไม่ดี ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ในขณะที่ ฅันฐะพงษ์ เจริญพิทย์ (2542: 12) อธิบายถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบ ดังนี้

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว
3. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และมีระเบียบวินัยในตนเอง
4. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
5. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

6. มีความเพียรพยายาม
7. มีความละเอียดรอบคอบ
8. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
10. ตรงต่อเวลา

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน และนิพนธ์ อินสิน (2540: 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือ ยอมรับรู้ และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความจริงใจ ไม่ว่าจะเป็ผลดี หรือร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่บิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติสอดคล้องกับกฎ จารีต คุณธรรมจริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับควบคุมอย่างเข้มงวดจากผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียา ชัยนิยม (2542ก: 11) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาความคิดเห็น ของครูต่อการสอนความรับผิดชอบและควมมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความ เป็นพลเมืองดีที่สำคัญประการหนึ่ง นอกจากควมมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และความ เกรงใจ ซึ่งลักษณะของความเป็นพลเมืองดีนั้น ก็คือ นิสัยและการกระทำของบุคคลที่มีความสอดคล้อง กับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายบ้านเมือง รวมถึงลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็น แรงผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความ ซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นคนมีความรับผิดชอบจะเป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไป ด้วยความราบรื่น สงบสุข ความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความมีวุฒิภาวะด้าน อุปนิสัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการดำรงอยู่ในสังคมและ ดังที่ พิณฑิพย์ วังเกล็ดแก้ว (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

1. นิสิตชายและหญิง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นิสิตที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ ขวัญฤดี ขำช่อนस्थ्य (2542: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรม ความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมและเป็นรายด้านทุก ด้านอยู่ในระดับสูง

2. นักศึกษาชายและหญิง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง และรู้จักปฏิบัติตามหน้าที่ของตน มีการเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี การที่บุคคลมีลักษณะความรับผิดชอบจะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความราบรื่นและสงบสุข

การถ่ายทอดวัฒนธรรม

การถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นการสืบทอดจากตัวบุคคลกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งหรือรุ่นถัดไป จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ แบบแผน วิธีปฏิบัติของบุคคลให้มีลักษณะในการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม เพราะ มนุษย์ทุกคน ไม่สามารถจะเรียนรู้หรือได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ขึ้นอยู่กับเวลา สภาพแวดล้อมและความสามารถที่จะเรียนรู้ของแต่ละบุคคล การเรียนรู้ระเบียบทางสังคมจะมีไปจนตลอดชีวิต โดยจะทำให้บุคคลผู้นั้นมีความเข้าใจถึงสังคมและวัฒนธรรมของตน หรือที่ เรียกว่า “สังคมประกิต”

สังคมประกิต (Socialization) คือ กระบวนการเรียนรู้ในสังคมซึ่งสามารถถ่ายทอดทางบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพซึ่งทำให้เกิดรูปแบบของวัฒนธรรมขึ้น (Bryjak; & Soroka. 1994: 543) นอกจากนี้ยังมีนักสังคมวิทยาท่านอื่นได้ให้ความหมายคำว่า สังคมประกิตไว้ ดังนี้

แอปเพิลบัม และแชมบลิส (Appelbaum; & Chambliss. 1995: 573) กล่าวว่า สังคมประกิต หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ชีวิตที่ถ่ายทอดให้กับบุคคล ประกอบด้วย ค่านิยม บรรทัดฐานและกฎอื่น ๆ ของวัฒนธรรมและมีพัฒนาการด้วยแนวความคิดของบุคคลรุ่นต่อมา สอดคล้องกับเดรสเลอร์ (Dressler. 1969: 187) ที่กล่าวว่าสังคมประกิต คือ กระบวนการเรียนรู้ชีวิตที่เกิดจากการรวบรวมวัฒนธรรมและมีพัฒนาการด้วยความคิดของบุคคล

สุรางค์ จันทน์เอม (2529:15) ว่า สังคมประกิต หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่สอดคล้องกับบุคคลส่วนใหญ่ของสังคม เป็นพฤติกรรมที่สังคมคาดหวัง และบุคคลจะต้องเรียนรู้ต่อเนื่องไปตลอดชีวิต เช่น เรื่องแนวความคิด ความเชื่อ เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ทศนีย์ ทองสว่าง (2543: 24) กล่าวว่า สังคมประกิต คือ การอบรมให้รู้ระเบียบของสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องประสบตั้งแต่เล็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนนั้นทำให้มนุษย์มีคุณลักษณะความสามารถ อุดมคติ คุณค่า และรูปแบบของพฤติกรรมก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หรือ ขบวนการสังคมประกิต นี้เป็นกระบวนการทำให้รู้ระเบียบทางสังคม โดยการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546: 35) กล่าวว่า สังคมประกิตเป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และรับเอาค่านิยม (Value) ความเชื่อ (Beliefs) บรรทัดฐาน (Norms) ของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่นั้นมาอยู่ในบุคลิกของตน

พัชนี วรกวิน (2542: 30) กล่าวว่า สังคมประกิตเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมในอันที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและ บุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเนื่องจากรูปแบบของสังคมประกิตนั้นแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม จึงทำให้บุคลิกภาพของคนในสังคมต่าง ๆ จึงแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามรูปแบบของ

กึ่งแก้ว ททรัพย์พระวงศ์ (2544: 46) กล่าวว่า สังคมประกิตสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

1. สังคมประกิตโดยตรง (Direct Socialization) หมายถึง การที่บุคคลได้รับประสบการณ์โดยตรงจากสิ่งนั้น เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ เช่น พ่อแม่สอนลูกให้เป็นคนดี ครูสอนศิษย์ให้มีวิชาความรู้ เจ้านายสอนลูกน้องให้ทำงานเป็น เป็นต้น

2. สังคมประกิตโดยอ้อม (Indirect Socialization) หมายถึง การเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยดูจากตัวอย่างที่พบ ซึ่งอาจเป็นการบังเอิญหรือตั้งใจก็ได้ เช่น การฟังข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ การเห็นพฤติกรรมของผู้อื่นแล้วจามาปฏิบัติตาม เป็นต้น

นอกจากนี้ พัทนี วรกวิน (2542: 32) กล่าวว่า กระบวนการสังคมประกิตที่สำคัญ ได้แก่

1. ครอบครัว จัดเป็นสถาบันแรกและสถาบันพื้นฐานที่บุคคลต้องประสบตั้งแต่เกิด และเป็นสถาบันที่ให้การอบรมอย่างใกล้ชิดและมีอิทธิพลมากที่สุด พ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับเด็ก จะมีอิทธิพลอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความคิด ทศนคติ การกระทำ ความเชื่อ หรือแม้แต่อารมณ์ อาจจะเป็นการให้การอบรมอย่างจริงจังและไม่จริงจัง เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ระเบียบของสังคม จะต้องทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาได้รับความรักอย่างเพียงพอแล้ว พ่อแม่เป็นที่พึ่งของเขาได้ เข้าใจและเห็นความสำคัญของเขาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กย่อมมีการถ่ายทอดลักษณะและมาตรฐานต่าง ๆ ในสังคมให้แก่เด็ก โดยกระบวนการเสริมแรงและการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ ของบิดามารดา หรือผู้ที่เลี้ยงดูมากกว่าที่จะทำตามคำสอน ดังนั้น ทศนคติและการเป็นตัวของบิดามารดาตลอดจนการถือตนตามแบบของเด็ก มีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างยิ่ง

2. กลุ่มเพื่อน บุคคลที่จะสังสรรค์หรือสมาคมกันเป็นประจำนั้นมักจะมีอะไรเหมือนกัน กลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดในกลุ่มตัวแทนในขบวนการสังคมประกิตเพื่อให้รู้ระเบียบของสังคม เด็กได้เรียนรู้กติกาในการเล่นด้วยกัน มีการทดลองใช้พลังกลุ่ม หรือเพื่อเป็นกำลังใจ

3. โรงเรียน นอกจากให้วิชาความรู้ ฝึกระเบียบ วินัย ได้สมาคมกับคนเป็นจำนวนมากในลักษณะต่าง ๆ กัน จึงเป็นแหล่งที่จะพัฒนาบุคลิกของเด็กได้ในช่วงเวลาที่นานพอสมควร ทำให้เด็ก

ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นมูลฐานโดยเฉพาะความอบอุ่น ความปลอดภัย ความมั่นใจ ปรับตัวเข้ากับข้อบังคับใหม่ ๆ ที่โรงเรียนได้

4. กลุ่มอาชีพ เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีการเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอกอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น อาชีพแต่ละอย่างมีคุณค่า ระเบียบวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคคลจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มอาชีพได้

5. สื่อมวลชน เป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคคลได้ทราบข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน อันเป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมากอีกอย่าง

จากความหมายดังกล่าว สังคมประกิต จึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ที่บุคคลทุกคนในสังคมจะต้องผ่าน เพื่อที่จะปรับตัวเองให้ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขในสังคม กระบวนการเรียนรู้นี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่บุคคลเกิดและไปสิ้นสุดเอาเมื่อตาย ภาพรวมของสังคมประกิตเป็นการเรียนรู้ที่จะรับเอาความเชื่อ และค่านิยม ของสังคมมาเป็นของตน เป็นการเรียนรู้บรรทัดฐานของสังคม และเป็น การเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมที่เราเป็นสมาชิกอยู่

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

ทฤษฎีที่อธิบาย การเรียนรู้และกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมนั้นมีหลายทฤษฎี ทฤษฎีที่นำมากล่าวนี้ล้วนเป็นทฤษฎีที่มีการอธิบายชัดเจน มีเหตุผลและมักจะมีการนำมาอ้างเพื่ออธิบายถึง กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คุณธรรม กันอยู่เสมอ การวิจัยนี้จึงได้ใช้ความรู้และหลักการ เหล่านี้เป็นพื้นฐาน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

การเรียนรู้เป็นกระบวนการทั้งด้านสมรรถภาพ ทักษะและทัศนคติที่คนเราได้รับตั้งแต่เป็นทารก จนเป็นผู้ใหญ่ กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นส่วนสำคัญของความสามารถของคนเรา มีนักวิจัยหลายท่านได้กล่าวว่า “การเรียนรู้” คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จนเกิดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ (วารินทร์ รัตมีพรหม. 2542: 152)

สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2548 : 43) กล่าวว่า “ทฤษฎีการเรียนรู้” เป็นแนวความคิด ที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมได้

สุรงค์ ไคว์ตระกูล (2553 : 101) กล่าวว่า “การเรียนรู้” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่คนเราเคยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้ง ปริมาณการเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียน ดังนั้น งานสำคัญของครู คือ การช่วยนักเรียนแต่ละคนเกิดการ เรียนรู้หรือมีความรู้และมีทักษะตามที่หลักสูตรวางไว้ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นรากฐานของการ สอนที่มีประสิทธิภาพ

แบนดูรา (สุวิทย์ มูลคำ. 2546: 40-41; อ้างอิงจาก Bandura. 1997: 22 - 27) มีความเชื่อว่า จริยธรรมเป็นผลจากการซึมซับ หรือเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการประเมินความถูกต้องของ พฤติกรรมของคน แนวคิดของนักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า มนุษย์เรียนรู้จากความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ใน สังคม เมื่อประสบกับเหตุการณ์หนึ่ง มนุษย์มีความคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ล่วงหน้าได้

แนวทางการใช้วิธีการเรียนรู้ทางสังคมไปเสริมสร้างพัฒนาจริยธรรม มีหลักการสำคัญ คือ

1. การจัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. เปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินความถูกต้องของการกระทำต่างๆ และ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ร่วมการตัดสิน
3. ผู้ปลูกฝังจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นครู พ่อแม่ ผู้บังคับบัญชา ต้องบังคับตนเองให้ทำตามที่ร่ำ สอนและเป็นแบบอย่างที่ดี

แบนดูรา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล . 2553: 128; อ้างอิงจาก Bandura. 1999) เชื่อว่าพัฒนาการ ทางจริยธรรมเป็นพัฒนาการของจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล เป็นผลจากความสามารภในการ ปรับตัวให้เข้ากับสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐานจากความต้องการทางชีวภาพ การตอบสนองต่อรางวัล และการหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม แบนดูรา เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันประสบการณ์ที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมในครั้งต่อไป ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิด จากประสบการณ์โดยตรงหรือสังเกตจากตัวแบบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. สิ่งการเรียนรู้ (Reasoning) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ของตัวมนุษย์ทั้ง ความสัมพันธ์ ของเหตุการณ์และพฤติกรรมนั้นๆ เกิดเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการตัดสินใจของ มนุษย์สามารถคาดหวังผลต่อการตัดสินใจของมนุษย์ว่าจะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้นๆ เกิดเป็น ความเชื่อ เพื่อนเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรม
2. วิธีการเรียนรู้ (Learning Method) อาจเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสังเกต บุคคล ที่มีประสบการณ์มากหรือช่างสังเกต จะเป็นบุคคลที่มีโอกาสการเรียนรู้สูงและประสบการณ์หรือ เหตุการณ์ที่แตกต่างกันทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ที่หลากหลายขึ้น
3. ความเชื่อ (Belief) เมื่อผ่านประสบการณ์ หรือการสังเกต มนุษย์ยอมรับในรูปแบบของ ความเชื่อ ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่เป็นแนวทางการตัดสินใจที่จะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรม ความ เชื่อของแต่ละบุคคลอาจเป็นความจริงหรือไม่ก็ได้
4. การควบคุมพฤติกรรมด้านความคิด (Cognitive Control) เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมใด บุคคลนั้นสามารถนำประสบการณ์ความเชื่อ เป็นแนวทางในการนำมาวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และเลือกแสดงพฤติกรรมที่เกิดผลที่ตนเองคาดหวังหรือต้องการ เป็นการใช้อำนาจในการเลือก แสดงพฤติกรรมนั้นๆ ยังต้องเปรียบเทียบพฤติกรรมที่คาดว่าจะแสดงนั้นกับเกณฑ์ทางสังคมที่ตนอยู่ว่า จะเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่อีกด้วย

5. การบังคับตนเอง (Self Regulation) การเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมทำให้สามารถประเมินพฤติกรรมผู้อื่นและตนเอง ตลอดจนประเมินปฏิกิริยาตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตนเลือกไว้แล้วหลังการประเมินตามเกณฑ์ของพฤติกรรมทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนี้ ใช้อธิบายการเกิดและการพัฒนาทางจริยธรรมได้ดี

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม หมายถึง แนวความคิด หลักการรวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และทดลองจนเป็นที่ยอมรับว่า สามารถอธิบายถึงลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีทางจริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติต่อตนเองและต่อสังคมทั้งทางกายและทางจิตใจ ในทางที่เหมาะสมเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของตนเองและสังคม (รัชนิกร เศรษฐ์ 2523: 9) ดังนั้น จริยธรรมจึงเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางจิตใจและศีลธรรมที่จะทำให้สังคมมีความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีทฤษฎีทางจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องคือ

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ฟรอยด์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ. 2524: 89; อ้างอิงจาก Freud. 1939) เชื่อว่า จริยธรรมของบุคคลเกิดจากแรงขับพื้นฐานของบุคคลในส่วจิตในสำนึก (Conscious) หรือส่วนจิตใจใต้สำนึก (Super Self Ego with Ethics) มีการพัฒนาตามเกณฑ์และค่านิยมทางสังคม แสดงออก เป็นพฤติกรรมโดยในวัยเด็กจะพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะ ค่านิยม และมาตรฐานจริยธรรมจากบิดามารดา และบุคคลใกล้ชิด โดยการเลียนแบบ และรับเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติ ถ้าพฤติกรรม ไตขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ทางสังคม จะทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้งในใจ ไม่สบายใจ เป็นการลงโทษตนเอง และจะไม่ประพฤติเช่นนี้อีก ซึ่งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ สามารถนำมาอธิบายทัศนคติเชิงจริยธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ดี

ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางทฤษฎีของเพียเจท์ โดยโคลเบอร์ก มีความเชื่อว่า จริยธรรมเป็นกระบวนการพัฒนาเป็นไปตามวุฒิภาวะของแต่ละบุคคล และพบความเป็นจริงว่าการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนาไปถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติมีพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นต้องใช้เหตุผลทางจริยธรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น รุ่งรัตน์ ไกรทอง. 2537: 42 - 43; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิณ. 2522: 35 - 37) โคลเบอร์ก ได้แบ่งระดับเหตุผลทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระดับที่ 1 เหตุผลทางจริยธรรมระดับก่อนเกณฑ์ทางสังคม (Pre-conventional Morality) อายุ 2-10 ปี การตัดสินใจเลือกการกระทำ โดยทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อผู้อื่น ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience) เด็กคิดว่าสิ่งที่ถูกต้องคือ ไม่ทำผิดกฎ เพราะจะถูกลงโทษถ้าทำผิด จึงทำให้เด็กเชื่อฟังและเห็นว่าสิ่งที่ปรากฏให้เห็นไม่ถูกลงโทษคือ สิ่งที่ต้องทำ ชั้นนี้อายุ 2-7 ปี

ชั้นที่ 2 คิดถึงตัวเองและการแลกเปลี่ยน (Individual and Exchange) เด็กทำตามกฎแต่หวังผลประโยชน์ ทำในสิ่งที่ตนสนใจ และจดจำสิ่งที่คนอื่นมีความสนใจ แตกต่างจากตนเอง เด็กจะพิจารณาจริยธรรมที่สัมพันธ์กับการกระทำ เมื่อเขาได้รับรางวัล ชั้นนี้อายุ 7-10 ปี

ระดับที่ 2 เหตุผลทางจริยธรรมระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Morality) อายุ 10-16 ปี ระดับนี้มีในวัยรุ่นและผู้ใหญ่ บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์กลุ่มย่อยของตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา มี 2 ขั้นตอน คือ

ชั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Good Boy Orientation) บุคคลกระทำการที่บุคคลอื่นเห็นว่าดีเพื่อจะได้รับคำยกย่องชมเชย ในขั้นนี้ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ในขั้นนี้อายุ 10-13 ปี

ชั้นที่ 4 ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่และกฎระเบียบทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เป็นการตัดสินใจกระทำตามระเบียบทางสังคม กระทำตามกฎที่สังคมกำหนดไว้ ในขั้นนี้อายุ 13-16 ปี

ระดับที่ 3 จริยธรรมระดับเหนือกฎเกณฑ์ทางสังคม (Post-conventional Morality) วัยผู้ใหญ่อายุมากกว่า 16 ปี บุคคลตัดสินใจความขัดแย้งต่างๆ ด้วยความคิดตรึงตรองของตนเอง ตัดสินใจไปตามความสำคัญมากน้อย

ชั้นที่ 5 สัญญาทางสังคมและสิทธิส่วนบุคคล (Social contracts and Individual Rights) ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น สามารถบังคับจิตใจตนเองได้มีอิสระ เสรีภาพ สิทธิในการดำรงชีวิตของตนเองเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อสังคม ในขั้นนี้อายุ 16 ปี ขึ้นไป

ชั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากลและความเป็นธรรม (Conscience or Principle or Universal Orientation) เป็นการตัดสินใจกระทำตามความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของตนเอง เป็นจริยธรรมที่มีหลักมโนธรรมของตนเองสูง แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดความถูกต้อง ขึ้นอยู่กับตนเอง ความคิดเกี่ยวกับความถูกต้องนั้นยึดหลักประชาธิปไตยและเคารพในคุณค่าความสำคัญของชีวิตของมนุษย์ทุก ๆ คน

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 3) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้มีความว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาที่เสนอจิตลักษณะ 8 ประการ ที่เป็นสาเหตุ

ของพฤติกรรมของคนดี เก่ง และมีสุข แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นราก ส่วนที่เป็นลำต้น ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้

1. ส่วนของดอกผล เปรียบเสมือนเป็นลักษณะพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง การที่ต้นไม้จะให้ผลดอกใหญ่จะต้องมีลำต้นและรากที่แข็งแรงสมบูรณ์

2. ส่วนของลำต้นที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่ดีมี 5 ประการ คือ

ประการที่ 1 มีทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ประการที่ 2 มีเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประการที่ 3 ลักษณะมุ่งอนาคต คาดการณ์ไกล

ประการที่ 4 เชื่ออำนาจในตน

ประการที่ 5 ประการนี้ถ้ามีมากในบุคคลใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมเก่งและดีอย่างสม่ำเสมอ

3. ส่วนของรากต้นไม้ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานที่จะขอโซหาอาหารเลี้ยงลำต้นให้สมบูรณ์มี 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 สติปัญญา

ประการที่ 2 ประสบการณ์ทางสังคม

ประการที่ 3 สุขภาพจิตดี

บุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้งสามประการนั้นสูง และเหมาะสมกับอายุ เปรียบได้กับคนที่ เป็นบัวเหนือน้ำในพุทธศาสนาซึ่งพร้อมที่จะรับพัฒนา ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของคนไทยจึงได้ข้อสรุปว่า ถ้าต้องการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งและดี จะต้องพัฒนาลักษณะทางจิตใจทั้ง 8 ประการ ที่ระบุไว้ที่ลำต้นและรากต้นไม้

ทฤษฎีทางพระพุทธศาสนา

พระเทวินทร์ เทวินโท (2550: 24) กล่าวว่า การใช้ปัญหาพิจารณาเหตุผลหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา มี 3 ประการ คือ

1. ให้เว้นความชั่วทั้งปวง

2. ให้ทำความดี

3. ให้ชำระจิตใจให้บริสุทธิ์

แนวคิดทางจริยศาสตร์ที่กำหนดข้อประพฤติปฏิบัติทั้งทางกายและทางจิตใจ เริ่มตั้งแต่สิ่งที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติพื้นฐานทางการกระทำทางกาย ไปสู่ขั้นสูงที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติทางความคิดที่มุ่งสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้นทางจิตใจ ในหลักจริยศาสตร์ของพุทธศาสนา มี 3 ขั้นตอน คือ

1. จริยศาสตร์ขั้นมูลฐาน ประกอบด้วยศีล 5 ธรรม 5 ดังนี้

1.1 เว้นจากการเบียดเบียน ทำร้ายชีวิตสัตว์หรือมนุษย์มีศีล มีเมตตาต่อสัตว์และเพื่อนมนุษย์

1.2 เว้นจากการลักขโมย ฉ้อทรัพย์ เป็นศีล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

- 1.3 เว้นจากการประพาศิณีในกาม
- 1.4 เว้นจากการพุดปด
- 1.5 เว้นจากการตีมีสุราเมรัย
2. จริยศาสตร์ชั้นกลาง ประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้
  - 2.1 เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือมนุษย์หรือเบียดเบียนทำร้ายชีวิต
  - 2.2 เว้นจากการลักทรัพย์
  - 2.3 เว้นจากการประพาศิณีในกาม
  - 2.4 เว้นจากการพุดปด
  - 2.5 เว้นจากการยุงให้แตกร้าว
  - 2.6 เว้นจากการพุดคำหยาบ
  - 2.7 เว้นจากการพุดเหลวไหล เพื่อเจ้า
  - 2.8 ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน
  - 2.9 ไม่คิดปองร้ายผู้อื่นหรือคิดให้เขาถึงความพินาศ
  - 2.10 ไม่เห็นผิดจากกรรมนองคลองธรรมโดยมีความเห็นถูกต้อง
3. จริยธรรมขั้นสูง ประกอบด้วย อริยมรรค 8 คือ
  - 3.1 ความเห็นชอบ คือ มีปัญญาเห็นอริยสัจ 4 ประการ
  - 3.2 การดำริชอบ คือ ดำริในการปองร้าย ไม่เบียดเบียน
  - 3.3 การเจรจาชอบ คือ ไม่พุดปด ไม่พุดส่อเสียด
  - 3.4 การกระทำชอบ คือ ไม่ฆ่าสัตว์หรือมนุษย์ ไม่คิดฉ้อทรัพย์
  - 3.5 ไม่หาเลี้ยงชีพในทางที่ผิดหรือมีโทษ
  - 3.6 ความเพียรชอบ คือ เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้น
  - 3.7 การตั้งสติชอบ คือ ไม่พุดปด ไม่พุดส่อเสียด
  - 3.8 การตั้งใจชอบ คือ การทำจิตใจให้สงบมีสมาธิอย่างแน่วแน่

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมนั้น เป็นหลักการที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงเพื่ออธิบายถึงกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างมาทั้งหมดสองทฤษฎี คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการอธิบายถึงการให้เหตุผลของมนุษย์ที่สามารถบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างช่วงอายุกับความมีเหตุมีผลในระดับต่างๆ ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพราะสามารถที่จะใช้ทฤษฎีนี้อ้างอิงและอธิบายพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม

การเรียนรู้หรือถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน ระเบียบแบบแผน วิถีปฏิบัติ ข้อบังคับ กฎต่างๆ ของสังคม ประเพณีวัฒนธรรม ฯลฯ ของสังคมหนึ่ง จากบุคคลรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งและต่อไปนั้น จำเป็นต้องมีตัวแทนที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสิ่งต่างๆ เหล่านี้ซึ่งเรียกว่า สถาบันทางสังคม (พิศมัย รัตนโรจน์สกุล. 2552: 10)

สถาบันทางสังคม

ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง (2544:18-20) กล่าวว่า สถาบันความหมายตามตัวแปลว่า “สิ่งที่ตั้งขึ้นมา” ในสังคมศาสตร์ หมายถึง วิถีชาวบ้าน จารีตและกฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งทำหน้าที่สำคัญในสังคม ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันกับบรรทัดฐานเหล่านี้ แสดงออกมาในความเชื่อมั่นในความถูกต้อง การเคารพในสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพร้อมที่จะป้องกันรักษาให้ดำรงอยู่ต่อไป สถาบันเป็นที่รวมและเป็นผู้รักษาคุณค่าสำคัญในสังคมนั้น ตัวอย่างเช่น สถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ แสดงออกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและชีวิตจิตใจของชาติ และทรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม และระเบียบต่างๆ ของบ้านเมือง ฯลฯ พระองค์จึงทรงทำหน้าที่สำคัญยิ่งและก่อให้เกิดบรรทัดฐานและความรู้สึกผูกพันต่างๆ ขึ้นมาสถาบันอาจหมายถึงแนวทางปฏิบัติที่ไม่มีตัวตน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันประชาธิปไตย

สถาบันสังคม เป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการหาแนวทางปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการของสังคม ตัวอย่างเช่น เมื่อมนุษย์มีความต้องการความสงบเรียบร้อย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มนุษย์จะพยายามหาวิธีการจัดระเบียบสังคม ควบคุมสังคม เช่น กำหนดว่าสิ่งใดเป็นหน้าที่ สิ่งใดเป็นสิทธิเสรีภาพ กำหนดว่าใครมีหน้าที่และบทบาทอย่างไร จะทำอะไรได้ในขอบเขตใด สิ่งเหล่านี้มนุษย์จะพยายามรวบรวมจากประสบการณ์บ้าง จากการคาดหวังล่วงหน้าบ้าง และเมื่อได้กลุ่มบรรทัดฐาน (A Set of Norms) ที่พึงพอใจของสังคมแล้ว สิ่งนี้คือ สถาบันทางการปกครองนั่นเอง ในแนวปฏิบัติทางด้านอื่นๆ เช่น ครอบครัว การนับถือศาสนา เป็นต้น ก็จะได้กลุ่มของบรรทัดฐานเพื่อปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ กลายเป็นสถาบันไปในทำนองเดียวกัน (ณรงค์ เส็งประชา. 2541: 80)

ความหมายของสถาบันสังคม ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2524 : 50) กล่าวไว้ว่า หมายถึง ยอดรวมของรูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการและวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้นเพื่อสนองประโยชน์สำคัญๆ ทางสังคมเรื่องเรื่องหนึ่ง ทุกสถาบันย่อมมีประเพณี จารีต กฎเกณฑ์ เต้าหน้าที่ ธรรมเนียมปฏิบัติ และสิ่งของอุปกรณ์ เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องจักรกล อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ สถาบันสังคมที่รับรู้กันอยู่ทั่วไป คือ ครอบครัว ศาสนา โรงเรียนหรือการศึกษารัฐ การธุรกิจ และสถาบันที่สำคัญรองลงมา เช่น สถาบันเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ ศิลปะ ฯลฯ สถาบันเหล่านี้คือ ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ (2525: 100) กล่าวว่า สถาบันสังคม (Social Institution) เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ความต้องการของมนุษย์ รวมถึงความต้องการของสังคม กลุ่มและปัจเจกบุคคล ซึ่งอาจเป็นความต้องการพื้นฐาน หรือเป็นความต้องการตามธรรมชาติ ความต้องการของมนุษย์นี้เกี่ยวข้องกับปัญหาพื้นฐานของชีวิต
2. ปัญหาพื้นฐานของมนุษย์ คือปัญหาของมนุษย์ต้องแก้ไข ถ้าเขาต้องการมีชีวิตอยู่อย่าง เป็นสุข
3. สิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
4. ความชำนาญงานและเทคนิค (Skills and Technique) เป็นวิธีการทำสิ่งต่างๆปัจเจกบุคคล ภายในวัฒนธรรมอาจเรียนรู้ได้ และมีแนวโน้มที่จะมีความชำนาญงานและเทคนิคต่างๆ เหมือนกัน
5. ทัศนคติและค่านิยม (Attitudes and Values) ซึ่งถูกถ่ายทอดให้แก่ปัจเจกบุคคลในสังคม สมาชิกของสังคมหรือกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและค่านิยมเป็นส่วนรวมเหมือนกัน
6. แบบแผนของระบบสังคม แบบแผนหรือการจัดระเบียบสังคมเป็นเรื่องที่ประชาชน แบ่งแยกออกเป็นกลุ่ม และแบ่งลำดับชั้นของตัวเองเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานของชีวิต

จากการศึกษาความหมายของสถาบันทางสังคม อาจกล่าวได้ว่า สถาบันทางสังคม คือ กลุ่มของบรรทัดฐานทางสังคมที่จัดไว้เป็นหมวดหมู่อย่างมีระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติกิจกรรมตาม ค่านิยมและตามความจำเป็นหรือความต้องการของผู้คนในสังคมนั้นๆ ดังนั้นสถาบันทางสังคมจึงมี หลากหลายสถาบัน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอนำมาศึกษาเพียง 2 สถาบัน คือ

1. สถาบันครอบครัว
2. สถาบันการศึกษา

สถาบันครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเด็กให้เจริญเติบโตทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีบิดามารดาจะเป็นหลักและเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ แก่บุตรด้วยการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งจะเป็นกระบวนการ ที่มีผลต่อลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม ตลอดจนถึงกายภาพของบุคคลในอนาคต (อัจฉรา สุขารมณ. 2544: 35)

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546: 25) ได้เสนอแนวคิดว่าการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวนั้นสามารถกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงก็บอกกันตรงๆ ว่า ต้องทำอะไรจึงจะวางตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น สอนให้มีความ มีสัมมาคารวะ รู้จักไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ การบอกกันโดยตรงนี้บางครั้งจะมีทั้งการให้รางวัลและการลงโทษ ส่วนการอบรมทางอ้อม เป็นการอบรมแบบไม่เป็นทางการ อาจจะเป็นการเลียนแบบหรือรับเข้าตัวโดย

ไม่รู้ตัว เช่น พ่อแม่สกรปรก ลูกก็สกรปรก พ่อแม่ชอบใช้คำหยาบ ลูกก็ใช้คำหยาบด้วย ดังที่ ทิพาพร ลิขิตกุล (2544: 27 - 32) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้น ได้จัดแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ให้ความเข้าใจบุตร ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป ส่งเสริมให้บุตรมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง มีเหตุผล ให้ความร่วมมือ กำลังใจ และโอกาสกับบุตร ตามโอกาสที่เหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาแสดงความรัก และห่วงใยบุตรเกินไป ให้ความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็น คอยปกป้องดูแลไม่ให้บุตรได้รับความลำบากหรืออันตราย มักจะเข้าไปยุ่งกับเด็กทุกๆ เรื่อง ทำให้เด็กรู้สึกไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตัวเอง

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาควบคุมทั้ง พฤติกรรม ความคิด ทศนคติ และความรู้สึกของเด็กโดยตรง บิดามารดาจะออกคำสั่งหรือตั้ง หลักเกณฑ์ให้ปฏิบัติตามอยู่เสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลืออบรมสั่งสอนบุตร ไม่ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ให้แก้ไขและปฏิบัติตาม วิจารณ์ ตำหนิ และลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อมีการทำผิด

นอกจากนี้ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรยังมีอีกหลายลักษณะซึ่งอาจแบ่งตามวิธีที่พ่อแม่ ปฏิบัติต่อบุตร เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้บุตรทำตามหรือให้เชื่อฟัง แบบบุตรมีโอกาสและส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็น แบบใช้เหตุผล อารมณ์ แบบลงโทษทางจิตทางกาย แบบเข้มงวดกวดขัน เป็นต้น การอบรมเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของชีวิต โดยการดูแลเอาใจใส่ให้ความอบอุ่น และเมื่อ บุตรมีการพัฒนาการเติบโตขึ้น จะต้องมีการนำสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการให้ กว้างออกไป สภาพแวดล้อมภายในบ้าน สภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะทัศนคติของพ่อแม่ นั้นจะ มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก รูปแบบวิธีปฏิบัติของครอบครัวหรือของพ่อแม่ จะส่งผลโดยตรงต่อ พัฒนาการของบุตร ดังตัวอย่างงานวิจัยต่อไปนี้

จากการศึกษางานวิจัยของแลมเบอร์น และเมาท์ (อนุพันธ์ คำปัน. 2549: 31; อ้างอิงมาจาก Lamborn; & Mounts. 1991: 1049) ศึกษารูปแบบของความสามารถและการปรับตัวของวัยรุ่นที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และ การอบรมเลี้ยงดูแบบขาดการดูแลและเอาใจใส่ เพื่อศึกษาผลกระทบต่อเด็กวัยรุ่นทางด้านพัฒนาการ ทางจิตสังคม ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่มีพัฒนาการทางจิต สังคมสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบขาดการดูแลเอาใจใส่ ส่วนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมจะมีพัฒนาการทางจิตวิทยาสังคมในขั้นที่เป็นเหตุผลต่อกัน มีความคิดความเข้าใจใน หลักการน้อยกว่ากลุ่มอื่น และวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ จะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง แต่มักจะใช้ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์

วชิราภรณ์ มอนเต้ (2546: 73-74) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวัยรุ่นที่มีบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ใจทิพย์ พวงทอง (2540: 114) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความสอดคล้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของบุตรวัยรุ่น พบว่ามีความสอดคล้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแบบประชาธิปไตยเกี่ยวข้องกับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .05 กับการปรับตัวของวัยรุ่นห้าด้าน คือ ด้านการมองเห็นคุณค่าของตนเอง ด้านความรู้สึกลึกซึ้งไม่มีแนวโน้มที่จะถอยหนี ด้านความรู้สึกไม่มีอาการทางประสาท และมีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างน้อยที่ระดับ .01 กับการปรับตัวทางสังคม ด้านทักษะทางสังคม ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและด้านสัมพันธ์กับสังคม

สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร (2547: 66) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ในการวิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมทางด้านจิตใจของคนไทย 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะต่อบิดามารดาและผู้อาวุโส ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูกตเวที และการยึดบาปบุญ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทั้ง 5 ด้านมาก มีการอนุรักษ์มากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดน้อย
2. นักเรียนที่มาจากครอบครัวเดี่ยวได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางด้านจิตใจทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มาจากครอบครัวขยาย
3. นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกันได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์เรื่องความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำได้รับการถ่ายทอดเรื่องความกตัญญูกตเวทีมากกว่านักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่สูง ส่วนในเรื่องการอนุรักษ์พบว่า นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกัน มีการอนุรักษ์ไม่แตกต่างกัน ในด้านการยึดบาปบุญคุณโทษ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะแตกต่างกันได้รับการถ่ายทอดไม่แตกต่างกันแต่นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำมีการอนุรักษ์มากกว่านักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ปานกลาง
4. นักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง ได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำ
5. นักเรียนหญิงมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้านมากกว่านักเรียนชาย
6. นักเรียนที่ได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

7. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

เสาวภา เบ็ญจพันธ์ทวี (2540: 57 - 58) ที่ทำการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู และสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล - อารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต - ทางกาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน (จินทนา ภาคบงกช. 2544: 30) กล่าวว่า พัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น พบว่า วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐานเบื้องต้น และวัยต่อ ๆ มา ก็สร้างจากรากฐานนี้ ถ้าหากในวัยทารกเด็กได้รับการดูแลอย่างดีและอบอุ่น ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือในผู้อื่นที่อยู่รอบ ๆ ตั้งแต่บิดามารดา บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา จะช่วยให้เด็กช่วยตนเอง มีความตั้งใจที่จะทำอะไรเอง และเมื่อเขาเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้ที่รู้สึกว่าคุณเองมีสมรรถภาพที่จะทำอะไรได้ นอกจากนี้จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ดีและไม่ดีของตนเองและผู้อื่นได้สามารถที่จะสนิทสนมกับผู้อื่น ทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามโดยสนิทใจ โดยไม่มีความอิจฉาว่าเพื่อนจะดีกว่าตน เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้เสียสละไม่เห็นแก่ตัว ดูแลผู้ที่อ่อนเยาว์กว่า เช่น ลูกหลาน หรือคนรุ่นหลังต่อไป และเมื่ออยู่ในวัยชราก็มีความสุข เพราะว่าได้ทำประโยชน์และหน้าที่มาอย่างเต็มที่แล้ว ชีวิตของคนเราแต่ละวัยจะมีปัญหาแตกต่างกันไป บางคนก็สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และดำเนินชีวิตไปตามขั้น แต่บางคนก็แก้ปัญหาเองไม่ได้ อาจจะต้องไปพบจิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาให้ช่วยแก้ปัญหา แต่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทุกคนมีโอกาสที่จะแก้ไขบุคลิกภาพของตน และผู้ใหญ่ที่อยู่แวดล้อมก็มีส่วนที่จะช่วยส่งเสริมหรือแก้ไขบุคลิกภาพของผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข

จากผลงานวิจัยและทฤษฎีดังกล่าวมา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัวและความสำคัญของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเพราะครอบครัวนั้นสามารถอบรมถ่ายทอดพฤติกรรมและพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เนื่องจากเด็กนั้น ดำรงชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวมากกว่าสถาบันอื่น ดังนั้น การอบรมสั่งสอน การปลูกฝัง ถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ซึ่งมีแบบอย่างและแบบแผนมาจากบิดามารดา จึงมีอิทธิพลต่อบทบาทการดำเนินชีวิตของเด็กอย่างยิ่ง

สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นกลุ่มของบรรทัดฐานที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดความรู้ แนวคิด การกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการอยู่รอด เพื่อการอยู่ร่วมกัน และความเจริญก้าวหน้าของสังคม ทุกสังคมย่อมจะต้องมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่มวลชน เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้รู้จักบรรทัดฐานของสังคม เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต การทำมาหาเลี้ยงชีพ และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ให้เพื่อสืบทอดต่อไป

สถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่มีความสำคัญเพราะเป็นรากฐานของกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญของสังคมทุกสังคม เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือมรดกของสังคมไปยังเยาวชนรุ่นต่อไป (ทศนีย์ ทองสว่าง. 2543: 141) สถาบันการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะเป็นวิถีทางที่จะนำเด็กและเยาวชนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องในสังคมอันจะนำไปสู่ความต้องการของสังคม สถาบันการศึกษาจึงเป็นสถาบันสำคัญในการถ่ายทอดค่านิยม ปทัสถานทางสังคม เช่น วิถีประชาจารีตประเพณี กฎหมาย วัฒนธรรม และทักษะต่างๆ ไปยังสมาชิกของสังคม

สถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถานที่ให้ความรู้ นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของสถาบันการศึกษาไว้หลากหลาย ดังนี้

สนธยา พลศรี (2545: 155) กล่าวว่า สถานศึกษา คือระบบความสัมพันธ์หรือกลุ่มของระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคมอันเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่สมาชิกโดยการอบรมสั่งสอน และเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ในทางที่ดีเพื่อให้เติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สถาบันการศึกษาของแต่ละสังคมจะมีลักษณะแปรผันไปตามบรรทัดฐาน ค่านิยม และวัฒนธรรมของสังคม ทำให้รูปแบบในการจัดการศึกษาแตกต่างกันออกไป

ณรงค์ เส็งประชา (2541: 95) กล่าวว่า สถาบันการศึกษา คือกลุ่มของบรรทัดฐานที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดความรู้ แนวคิด การกระทำในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการอยู่รอด เพื่อการอยู่ร่วมกัน และความเจริญก้าวหน้าของสังคม ทุกสังคมมีหน้าที่ให้การศึกษแก่สมาชิก เพื่อให้รู้จักบรรทัดฐานของสังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการสืบทอดวัฒนธรรม

สถาบันการศึกษา นอกจากจะมีหน้าที่หลักในการให้ความรู้แล้ว ยังมีหน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเสริมสร้างพัฒนาการให้กับผู้เรียนและมีหน้าที่แฝงคือ หน้าที่ที่เกิดขึ้นขณะที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น ความภูมิใจในความเป็นชาติของตน (Hess; Markson; & Stein. 1996. 353 - 354)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า เมื่อบุตรได้ผ่านกระบวนการทางสังคมประกิตเบื้องต้นจากครอบครัวมาแล้ว ก็จะส่งต่อให้สถานศึกษารับช่วงต่อในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และทำหน้าที่ถ่ายทอดอุดมการณ์บางประการ เช่น ความรักในอิสระเสรี ความเกรงใจ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในหน้าที่ ผลที่ได้รับดังกล่าวจะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมประดิษฐ์ หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ที่มีผลเกี่ยวเนื่องและมีผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527: 137) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษาโดยอาศัยกระบวนการทางสังคม 4 ประการ คือ

1. กระบวนการสังคมประกิต เป็นกระบวนการที่บุคคลปรับตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยสถาบันการศึกษาจะช่วยอบรมบ่มนิสัย แก้ไข ปรับปรุงผู้เรียนให้เข้ากับสังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การสอนให้รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสอนให้รู้จักทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น
2. กระบวนการพัฒนาคนให้มีวัฒนธรรม สถาบันการศึกษาจะถ่ายทอดความรู้ ความคิดในด้านวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมไทยและต่างประเทศ เพื่อให้นักเรียนนำไปปรับปรุงใช้ให้ได้

เหมาะสมในแต่ละสังคม เช่น วัฒนธรรมไทย มักจะทักทายด้วยการยกมือไหว้และกล่าวสวัสดิ
วัฒนธรรมตะวันตกชอบทักทายด้วยการจับมือเขย่าและถามว่าสบายดีหรือ เป็นต้น

3. กระบวนการพัฒนาคนพัฒนาทั้งทางสังคมและบุคคล เป็นกระบวนการที่สถาบันการศึกษา
จัดประสบการณ์และกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะและเชาวน์ปัญญา ตลอดจน
ขีดความสามารถ และบุคลิกภาพของผู้เรียน เป็นการเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะออกไปประกอบ
อาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดนิทรรศการ การจัดทัศนศึกษา
 เป็นต้น

4. กระบวนการใช้การศึกษาเสริมสร้างชีวิตความเป็นอยู่ในแนวประชาธิปไตย เป็น
กระบวนการที่ให้ความรู้ในด้านการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม และความรู้ในด้านการเมืองให้รู้จัก
เข้าใจ และยึดมั่นในอุดมคติแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น สอนให้รู้จักเคารพความคิดเห็น
ของผู้อื่น รู้จักสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น

ภาระและหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนที่อาศัยกระบวนการดังกล่าวข้างต้นย่อมตกเป็น
งานของครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการสอน ถ่ายทอดความรู้โดยตรงให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้มีความรู้
ความเข้าใจในทฤษฎีการสอนมากกว่าบุคลากรในสาขาวิชาอื่นๆ ดังนั้นครูจึงต้องศึกษาหาความรู้
อยู่เสมอเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน รวมทั้งปฏิบัติตนให้มี
พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และปรับแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น
ดังที่ พรเทพ ไทยรักษ (2539: 184) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียน
การสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ด้านคณาจารย์ และด้านปัจจัยสนับสนุนต่อการเรียน
การสอน พบว่า ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ เสนอเค้าโครง
เนื้อหาวิชา กำหนดการสอน งานที่ทำและเงื่อนไขต่างๆ ให้ทราบอย่างชัดเจน และกระตุ้นให้
นักศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากนั้นนักศึกษาเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากการทำ
รายงานและการศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์มอบหมาย และเป็นกระตุ้นให้นักศึกษาได้รู้จักคิด
วิเคราะห์ วิจัย และแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างนักศึกษา ซึ่งงานวิจัยของ ธัญวลัย
อติชาติ (2550: 29) ที่ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การศึกษาและสถาบันการศึกษา มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ
ต่อวัฒนธรรม การทำนุบำรุง การรักษา และการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย การให้การศึกษาอบรมและ
เสริมสร้างนิสิตให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่พึงประสงค์ ต้องอาศัยการสอดแทรก
การสอนคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรเพื่อเป็นตัวกลางในการปลูกฝังให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์

จากผลงานวิจัยและทฤษฎีดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสถาบันการศึกษาที่
ให้ความสำคัญในการปลูกฝังรากฐานของพฤติกรรมที่ดี เนื่องจากผู้เรียน ได้ถูกขัดเกลาจากสถาบัน
การศึกษาจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านความรู้และด้านการใช้ชีวิต

การอบรมสั่งสอน และการถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม จึงมีอิทธิพลต่อบทบาทการดำเนินชีวิตของผู้เรียนอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะเป็นวิถีทางที่จะนำผู้เรียนและเยาวชนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องในสังคม อันจะนำไปสู่ความต้องการของสังคม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตสถาบันอุดมศึกษามีประเด็นปัญหาด้านต่างๆหลายด้าน สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีการศึกษา และพัฒนาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นิสิตได้รักษาคุณค่าวัฒนธรรมของไทย โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ ด้านความเคารพเชื่อฟัง ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาให้นิสิตให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการพัฒนารวมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาศิลปศึกษา สาขาวิชาศิลปะการแสดง และสาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 1,615 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปี 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ใน 8 สาขาวิชา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ตามสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) ได้จำนวนนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 452 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชาที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์	387	89
2. สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร	207	55
3. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา	80	38
4. สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล	114	46
5. สาขาวิชานาฏศิลป์	212	57
6. สาขาวิชาศิลปศึกษา	96	40
7. สาขาวิชาศิลปะการแสดง	307	70
8. สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์	212	57
รวม	1,615	452

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert, 1967: 375)
3. นำข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษา
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
  - 4.1 ผู้วิจัยดำเนินการโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษาในข้อคำถาม ความครอบคลุมของเนื้อหา และวิเคราะห์ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง
  - 4.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คน และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยวิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแล้วใช้การทดสอบที่

(t-test) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นแบบสอบถาม (Ferguson. 1981:180) ได้ข้อคำถามจำนวน 56 ข้อ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 4,7,11,41 ที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีปรับข้อคำถามใหม่ โดยปรึกษากับประธานกรรมการรวมได้คำถามทั้งสิ้น 60 ข้อ จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ .93

5. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไข พิจารณาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้มีการกำหนดคะแนนสำหรับข้อคำถามที่เป็นนิมิต ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 11, 12, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 28, 31, 33, 35, 38, 41, 44,46, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60 ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวทุกครั้ง

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวแทบทุกครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวบางครั้ง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวนานๆ ครั้ง

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ปฏิบัติเรื่องดังกล่าวเลย

และผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนสำหรับข้อคำถามที่เป็นนิเสธ ได้แก่ ข้อ 4, 6, 9, 10, 13, 14, 15, 19, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 34, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 45, 47, 48, 52, 54 ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ปฏิบัติเรื่องดังกล่าวเลย

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวบางครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวบางครั้ง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวแทบทุกครั้ง

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติเรื่องดังกล่าวทุกครั้ง

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ดังนี้
ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยัง
คณะศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประสานงานกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่เพื่อส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตกลุ่มตัวอย่างและชี้แจง
วิธีการตอบ แล้วทำการเก็บแบบสอบถามคืนในเวลาที่กำหนด
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยการเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความ
สมบูรณ์แล้วนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. จากจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทใน
การพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่า
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson 1981: 46,68)
3. จุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ และ
รูปแบบของสื่อที่ได้รับโดยใช้การทดสอบ ที (t-test for independent group) ส่วนตัวแปร สาขาวิชา ชั้นปี
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง
เดียว (One Way Analysis of Variance หรือ ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe 's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม มีดังนี้

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (Discrimination Power) โดยการทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 180)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha – Coefficient) (Cronbach. 1970: 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test) (Ferguson. 1981: 178)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe 's Method) (Ferguson. 1981: 190)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean squares)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test for independent group) ส่วนตัวแปร สาขาวิชา ชั้นปี สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance หรือ ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 452	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	186	41.20
1.2 หญิง	266	58.80
รวม	452	100.00
2.ชั้นปีที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน		
2.1 ชั้นปีที่ 1	112	24.80
2.2 ชั้นปีที่ 2	116	25.70
2.3 ชั้นปีที่ 3	111	24.50
2.4 ชั้นปีที่ 4	113	25.00
รวม	452	100.00
3.สาขาวิชาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน		
3.1 สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์	89	23.30
3.2 สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร	55	11.40
3.3 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา	38	6.20
3.4 สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล	46	7.80
3.5 สาขาวิชานาฏศิลป์	57	12.00
3.6 สาขาวิชาศิลปศึกษา	40	6.50
3.7 สาขาวิชาศิลปะการแสดง	70	20.80
3.8 สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์	57	12.00
รวม	452	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) n = 452	ร้อยละ
4.สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
4.1 สูง (รายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป)	79	17.50
4.2 ปานกลาง (รายได้ระหว่าง 13,000 – 20,000 บาท)	153	33.80
4.3 ต่ำ (รายได้น้อยกว่า 13,000 บาท)	220	48.70
รวม	452	100.00
5. วิธีการอบรมเลี้ยงดู		
6.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	344	76.10
6.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	82	18.10
6.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	26	5.80
รวม	452	100.00
6. รูปแบบของสื่อที่นิสิตได้รับ		
5.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร	80	17.70
5.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต	372	82.30
รวม	452	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 452 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 41.20 เมื่อจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 116 คิดเป็นร้อยละ 25.70 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 113, 112 และ 111 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00, 24.80 และ 24.50 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 รองลงมาคือ สาขาวิชาศิลปะการแสดง สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา จำนวน 70, 57, 57, 55, 46, 40 และ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80, 12.0, 12.0, 11.40, 7.80, 6.50 และ 6.20 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้น้อยกว่า 13,000 บาท จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 48.70 รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 13,000 – 20,000 บาท และมีรายได้มากกว่า

20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 153 และ 79 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 และ 17.50 ตามลำดับ ส่วนวิธีการอบรมเลี้ยงดู พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 76.10 รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 82 และ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.10 และ 5.80 ตามลำดับ ส่วนด้านรูปแบบของสื่อที่นิสิตได้รับ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่ได้รับข้อมูลสื่อสารในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 82.30 รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70

ตอนที่ 2 การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความมีมารยาทในการพูด ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ดังแสดงในตาราง 3 – 13

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต	นิสิต (n =452)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับพฤติกรรม
1.ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.68	.41	มาก
2.ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.70	.47	มาก
3.ด้านความมีระเบียบวินัย	3.47	.52	ปานกลาง
4.ด้านความรับผิดชอบ	3.67	.49	มาก
รวม	3.63	.40	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นรายชื่อ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	นิสิต (n=452)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม
1. ท่านเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า	4.35	.69	มาก
2. ท่านเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ทั้งต่อหน้าและลับหลัง	4.16	.79	มาก
3. เมื่อผู้ใหญ่ว่ากล่าวตักเตือน ท่านจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม	3.93	.76	มาก
4. เมื่อมีอาจารย์บางท่านที่ไม่เคยสอนท่านมาว่ากล่าวตักเตือน ท่านจะไม่เชื่อและไม่ปฏิบัติตาม	3.24	1.09	ปานกลาง
5. ท่านปฏิบัติตามคำสอนของอาจารย์เสมอ	3.82	.79	มาก
6. ท่านไม่เชื่อถือคำสอนของบุคคลอื่นนอกจากบุคคลภายในครอบครัวและญาติสนิท	3.06	.94	ปานกลาง
7. ท่านไม่เคยโต้เถียงพ่อแม่เมื่อถูกว่ากล่าวตักเตือน	3.46	1.01	ปานกลาง
8. เมื่อพบเจออาจารย์ ท่านจะแสดงความเคารพ	4.23	.86	มาก
9. เมื่อผู้ใหญ่ว่ากล่าวตักเตือนท่านมักแสดงอาการไม่พอใจ	3.51	1.01	มาก
10. ท่านจะนั่งฟังเมื่อผู้ใหญ่พูดคุยกัน	3.37	1.24	ปานกลาง
11. ท่านจะตั้งใจฟังขณะที่พ่อแม่และอาจารย์กำลังสอน	4.01	.71	มาก
12. ท่านมักทำตามคำสั่งสอนของคนรุ่นก่อน	3.73	.81	มาก
13. เมื่อมีโอกาสท่านจะไม่ทำตามคำสั่งสอนของพ่อแม่	3.50	.98	มาก
14. ท่านมักทำความเคารพเฉพาะอาจารย์ที่ทำการสอนท่านและสนิทสนมเท่านั้น	3.15	1.09	ปานกลาง
15. เมื่อท่านอยู่กับผู้ใหญ่ที่สนิทสนมมากๆ ท่านมักไม่เชื่อฟังและเคารพ	3.64	1.18	มาก
รวม	3.68	.41	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ 4, 6, 7, 10 และ 14 ที่นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความมีมารยาทในการพูด เป็นรายข้อ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด	นิสิต (n=452)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม
16. ท่านยกมือไหว้อาจารย์ทุกครั้งเมื่อพบเจอ พร้อมกับกล่าวคำว่า “สวัสดี”	4.40	.70	มาก
17. เมื่อท่านพบเห็นเพื่อนนิสิตของท่าน กระทำผิดในที่สาธารณะ ท่านจะว่ากล่าวตักเตือนด้วยถ้อยคำรุนแรง	3.44	1.09	ปานกลาง
18. เมื่อท่านได้กระทำผิดต่อเพื่อนของท่าน ท่านจะกล่าวคำว่า “ขอโทษ”	4.17	.78	มาก
19. ขณะที่ท่านมีข้อสงสัยในเวลาเรียน ท่านจะถามอาจารย์ทันที โดยไม่ต้องรออาจารย์พูดจบ	3.08	1.01	ปานกลาง
20. เมื่อเพื่อนมาขอคำแนะนำในสิ่งที่ท่านรู้ ท่านจะอธิบายให้เพื่อนอย่างชัดเจน	3.83	.76	มาก
21. ท่านกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” เมื่อท่านได้รับของขวัญจากผู้อื่นเสมอ	4.35	.84	มาก
22. เวลาที่ท่านสนทนากับเพื่อน ๆ ท่านมักจะพูดเรื่องผู้อื่น	3.06	.92	ปานกลาง
23. ท่านพูด คำว่า “ค่ะ/ครับ” อยู่เสมอ เมื่อท่านสนทนากับผู้อื่น	3.60	.94	มาก
24. ท่านใช้ถ้อยคำที่พูดคุยกับเพื่อน สนทนาโต้ตอบกับอาจารย์	3.57	1.19	มาก
25. ท่านจะเล่าปัญหาความลับของครอบครัวให้ผู้อื่นฟัง	3.51	1.14	มาก
26. เมื่อท่านออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน ท่านมักจะเตรียมตัวในการพูดให้สุภาพ	3.68	.90	มาก
27. ท่านกล่าวชมผู้อื่นในสิ่งที่เกินจริง	3.40	1.03	ปานกลาง
28. เมื่อผู้อื่นได้รับคำชมเชยท่านมักจะพูดแสดงความยินดีกับบุคคลนั้น	3.70	.96	มาก
29. ท่านจะใช้คำพูดไม่สุภาพเมื่อท่านสนทนากับบุคคลอื่นที่ท่านคิดว่ามีฐานะทางสังคมต่ำกว่า	3.94	1.25	มาก
30. เวลาที่ท่านถูกถามเรื่องอนาคตเส้นทางของชีวิต ท่านมักพูดในลักษณะไม่เต็มใจ	3.78	1.15	มาก
รวม	3.70	.47	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีมารยาทในการพูด อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 17, 19, 22 และ 27 ที่นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความมีระเบียบวินัย เป็นรายข้อ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย	นิสิต (n=452)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม
31. ท่านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด	3.77	.88	มาก
32. ท่านไม่พอใจเมื่อต้องทำตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย	3.52	.98	มาก
33. ท่านเข้าห้องเรียนก่อนอาจารย์ผู้สอน	3.53	.80	มาก
34. ท่านสวมเครื่องประดับตามแฟชั่นมาเรียน	3.00	1.04	ปานกลาง
35. ท่านต่อแถวซื้ออาหาร	4.13	.92	มาก
36. ท่านชอบแต่งกายชุดล้าลองหรือกางเกงยีนส์มาเรียน	3.65	1.29	มาก
37. ท่านชอบพูดคุยกับเพื่อนในเวลาอาจารย์สอน	2.91	.89	ปานกลาง
38. ท่านส่งงานตรงตามเวลาที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด	3.66	.83	มาก
39. ท่านมักแอบรับประทานขนมในห้องเรียนในขณะที่อาจารย์กำลังสอน	3.02	.98	ปานกลาง
40. เมื่อท่านมีอาการง่วง ท่านจะแอบหลับในขณะที่เรียน	2.96	.97	ปานกลาง
41. เมื่อพ่อแม่ตั้งกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวปฏิบัติ ท่านจะทำตามระเบียบและข้อกำหนดนั้น	3.63	.89	มาก
42. เมื่อท่านอยู่ในสถานที่ที่มีการกำหนดข้อบังคับระเบียบวินัย ท่านจะหาโอกาสทำผิดข้อกำหนดนั้น	3.39	1.04	ปานกลาง
43. ท่านจะขาดเรียนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	3.54	1.15	มาก
44. เมื่อท่านนัดหมายกับผู้อื่น ท่านจะมาตรงต่อเวลา	3.65	.89	มาก
45. ท่านมักใส่เสื้อยืดแล้วใส่เสื้อนิสิต ก่อนขึ้นอาคารเรียน	3.71	1.36	มาก
รวม	3.47	.52	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 34, 37, 39, 40 และ 42 ที่นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายข้อ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ	นิสิต (n=452)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ พฤติกรรม
46. ท่านเข้าเรียนครบทุกวิชา	4.03	.75	มาก
47. ท่านมักลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายใกล้กับวันที่ครบกำหนดส่งงาน	2.57	.82	ปานกลาง
48. ท่านชอบนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำในขณะที่อาจารย์กำลังสอน	3.12	.99	ปานกลาง
49. ท่านมีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.86	.84	มาก
50. ท่านเต็มใจในการร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย	3.85	.86	มาก
51. ท่านเอาใจใส่ต่อการเรียนทุกวิชา	3.89	.79	มาก
52. ท่านมักส่งงานเกินกำหนด	3.14	.95	ปานกลาง
53. ท่านยอมรับการกระทำของตนเอง ทั้งผลดีและผลเสีย	3.98	.89	มาก
54. เมื่อท่านออกไปเที่ยวนอกบ้าน ท่านจะกลับเลยเวลาที่กำหนด	3.09	1.15	ปานกลาง
55. ท่านไม่กระทำตนให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเพราะคำนึงถึงชื่อเสียงของตนเอง ครอบครัว และมหาวิทยาลัย	4.08	.88	มาก
56. ท่านจะตรวจทานความเรียบร้อยของงานที่ได้รับมอบหมายก่อนนำไปส่งอาจารย์	3.71	.86	มาก
57. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยตามกำหนด	3.92	.86	มาก
58. ท่านไม่กระทำในสิ่งที่เกิดผลเสียแก่ผู้อื่น	4.10	.94	มาก
59. ท่านช่วยรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน	3.54	1.01	มาก
60. ท่านดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง	4.19	.81	มาก
รวม	3.67	.49	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่ 47, 48, 52 และ 54 ที่นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม อยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของ นิสิต	เพศ					
	ชาย (n=186)			หญิง (n=266)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.63	.42	มาก	3.71	.40	มาก
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.62	.47	มาก	3.76	.46	มาก
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.35	.52	ปานกลาง	3.56	.51	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.62	.49	มาก	3.71	.48	มาก
รวม	3.55	.40	มาก	3.68	.40	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่านิสิตชายและนิสิตหญิง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัยพบว่า นิสิตหญิงมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตชายมีอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามชั้นปี

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	ชั้นปีที่กำลังศึกษา											
	ชั้นปีที่ 1 (n=112)			ชั้นปีที่ 2 (n=116)			ชั้นปีที่ 3 (n=111)			ชั้นปีที่ 4 (n=113)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.69	.45	มาก	3.77	.37	มาก	3.59	.44	มาก	3.65	.37	มาก
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.68	.50	มาก	3.84	.40	มาก	3.61	.57	มาก	3.67	.35	มาก
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.46	.55	ปานกลาง	3.66	.45	มาก	3.32	.57	ปานกลาง	3.45	.47	ปานกลาง
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.65	.52	มาก	3.82	.43	มาก	3.59	.47	มาก	3.61	.50	มาก
รวม	3.62	.42	มาก	3.77	.37	มาก	3.53	.44	มาก	3.60	.34	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 – 4 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา

พฤติกรรม วัฒนธรรม ทางสังคม	สาขาวิชา																							
	การออกแบบ ทัศนศิลป์ (n=89)			การออกแบบสื่อสาร (n=55)			ดุริยางคศาสตร์ศึกษา (n=38)			ดุริยางคศาสตร์สากล (n=46)			นาฏศิลป์ (n=57)			ศิลปศึกษา (n=40)			ศิลปะการแสดง (n=70)			ศิลปะจินตทัศน์ (n=57)		
	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ	$\bar{X}$	S. D	ระดับ
1.ด้านความ เคารพเชื่อ ฟังผู้ใหญ่	3.55	.35	มาก	3.53	.32	มาก	3.87	.41	มาก	3.56	.38	มาก	3.74	.42	มาก	3.85	.44	มาก	3.64	.42	มาก	3.67	.45	มาก
2.ด้านความ มีมารยาทใน การพูด	3.54	.44	มาก	3.56	.38	มาก	3.76	.35	มาก	3.56	.42	มาก	3.80	.44	มาก	3.99	.51	มาก	3.64	.52	มาก	3.80	.43	มาก
3.ด้านความ มีระเบียบ วินัย	3.29	.43	ปาน กลาง	3.33	.38	ปาน กลาง	3.69	.61	มาก	3.36	.48	ปาน กลาง	3.55	.47	มาก	3.72	.58	มาก	3.39	.55	ปาน กลาง	3.54	.60	มาก
4.ด้านความ รับผิดชอบ	3.60	.47	มาก	3.41	.39	ปาน กลาง	3.82	.51	มาก	3.50	.47	มาก	3.76	.44	มาก	3.87	.58	มาก	3.72	.44	มาก	3.57	.56	มาก
รวม	3.50	.34	มาก	3.46	.28	ปาน กลาง	3.78	.41	มาก	3.49	.38	ปาน กลาง	3.71	.38	มาก	3.86	.47	มาก	3.60	.40	มาก	3.65	.46	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละสาขาวิชา มีพฤติกรรม วัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และด้านความมีมารยาทในการพูด อยู่ในระดับ มาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย นิสิตสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาศิลปะจิตรทัศน์ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตในสาขาอื่นๆ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความ รับผิดชอบที่นิสิตในเกือบทุกสาขาวิชา มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นนิสิต สาขาวิชาการออกแบบสื่อสารที่มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนก ตามรูปแบบของสื่อที่ได้รับ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	รูปแบบของสื่อที่ได้รับ					
	สื่อสิ่งพิมพ์ (n=80)			สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n=372)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.64	.42	มาก	3.68	.41	มาก
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.59	.47	มาก	3.73	.46	มาก
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.38	.46	ปานกลาง	3.49	.53	ปานกลาง
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.56	.44	มาก	3.70	.49	มาก
รวม	3.54	.39	มาก	3.65	.41	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้รับ ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมี ระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว								
	ระดับสูง (n=19)			ระดับปานกลาง (n=153)			ระดับต่ำ (n=220)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.56	.43	มาก	3.70	.36	มาก	3.71	.43	มาก
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.56	.53	มาก	3.72	.40	มาก	3.74	.47	มาก
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.28	.46	ปานกลาง	3.48	.49	ปานกลาง	3.53	.55	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.57	.49	มาก	3.68	.47	มาก	3.70	.49	มาก
รวม	3.49	.40	ปานกลาง	3.64	.36	มาก	3.67	.43	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและต่ำ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และต่ำ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมระดับปานกลาง

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละด้านและโดยรวม จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	วิธีการอบรมเลี้ยงดู								
	การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย (n=344)			การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน (n=82)			การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย (n=26)		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.68	.40	มาก	3.73	.41	มาก	3.48	.48	ปานกลาง
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.72	.45	มาก	3.69	.51	มาก	3.47	.47	ปานกลาง
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.48	.53	ปานกลาง	3.52	.52	มาก	3.18	.42	ปานกลาง
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.71	.47	มาก	3.64	.51	มาก	3.33	.45	ปานกลาง
รวม	3.65	.40	มาก	3.64	.43	มาก	3.37	.33	ปานกลาง

จากตาราง 13 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง และ นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปี สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ ดังแสดงในตาราง 14 - 38

ตาราง 14 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	เพศ				t	p
	ชาย (n = 186)		หญิง (n= 266)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.63	.42	3.71	.40	-1.994	.047
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.62	.47	3.76	.46	-3.254	.001
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.35	.52	3.56	.51	-4.294	.001
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.62	.49	3.71	.48	-1.785	.075
รวมทุกด้าน	3.55	.40	3.68	.40	-3.373	.001

จากตาราง 14 แสดงว่านิสิตชายกับนิสิตหญิงมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบนิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	2.059	3	.686	4.110	.007
	ภายในกลุ่ม	74.819	448	.167		
	รวม	76.878	451			
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	ระหว่างกลุ่ม	3.122	3	1.041	4.909	.002
	ภายในกลุ่ม	94.971	448	.212		
	รวม	98.093	451			
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	6.638	3	2.213	8.484	.001
	ภายในกลุ่ม	116.844	448	.261		
	รวม	123.482	451			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	3.656	3	1.219	5.310	.001
	ภายในกลุ่ม	102.819	448	.230		
	รวม	106.475	451			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3.616	3	1.205	7.708	.001
	ภายในกลุ่ม	70.053	448	.156		
	รวม	73.669	451			

จากตาราง 15 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกันมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method) ดังแสดงในตาราง 16 - 20

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่กำลังศึกษา ในปัจจุบัน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.69	3.77	3.59	3.65
1. ชั้นปีที่ 1	3.69				
2. ชั้นปีที่ 2	3.77			*	
3. ชั้นปีที่ 3	3.59				
4. ชั้นปีที่ 4	3.65				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่านิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่กำลังศึกษา ในปัจจุบัน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.68	3.84	3.61	3.67
1.ชั้นปีที่ 1	3.68				
2.ชั้นปีที่ 2	3.84			*	
3.ชั้นปีที่ 3	3.61				
4.ชั้นปีที่ 4	3.67				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่านิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ด้านความมีมารยาทในการพูด แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่กำลังศึกษา ในปัจจุบัน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.46	3.66	3.32	3.45
1. ชั้นปีที่ 1	3.46				
2. ชั้นปีที่ 2	3.66	*		*	*
3. ชั้นปีที่ 3	3.32				
4. ชั้นปีที่ 4	3.45				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่กำลังศึกษา ในปัจจุบัน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.65	3.82	3.59	3.61
1.ชั้นปีที่ 1	3.65				
2.ชั้นปีที่ 2	3.82			*	*
3.ชั้นปีที่ 3	3.59				
4.ชั้นปีที่ 4	3.61				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความรับผิดชอบ แตกต่างจากนิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม โดยรวม
จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปีที่กำลังศึกษา ในปีปัจจุบัน	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
		3.62	3.77	3.53	3.60
1. ชั้นปีที่ 1	3.62				
2. ชั้นปีที่ 2	3.77	*		*	*
3. ชั้นปีที่ 3	3.53				
4. ชั้นปีที่ 4	3.60				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมแตกต่าง
นิสิตชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 21 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม		แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ของนิสิต							
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	ระหว่างกลุ่ม		5.805	7	.829	5.181	.001
	ภายในกลุ่ม		71.073	444	.160		
	รวม		76.878	451			
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	ระหว่างกลุ่ม		8.134	7	1.162	5.735	.001
	ภายในกลุ่ม		89.960	444	.203		
	รวม		98.094	451			
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม		8.951	7	1.279	4.957	.001
	ภายในกลุ่ม		114.531	444	.258		
	รวม		123.482	451			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม		8.950	7	1.279	5.821	.001
	ภายในกลุ่ม		97.525	444	.220		
	รวม		106.475	451			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม		7.036	7	1.005	6.698	.001
	ภายในกลุ่ม		66.633	444	.150		
	รวม		73.669	451			

จากตาราง 21 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัันมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method) ดังแสดงในตาราง 22 - 26

ตาราง 22 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มสาขาวิชา	$\bar{X}$	การ ออกแบบ ทัศนศิลป์	การ ออกแบบ สื่อสาร	ดุริยางค ศึกษา	ดุริยางค สากล	นาฏศิลป์	ศิลปศึกษา	ศิลปะ การแสดง	ศิลปะ จินตทัศน์
		3.55	3.53	3.87	3.56	3.74	3.85	3.64	3.67
1.การออกแบบทัศนศิลป์	3.55								
2.การออกแบบสื่อสาร	3.53			*			*		
3.ดุริยางคศาสตร์ศึกษา	3.87								
4.ดุริยางคศาสตร์สากล	3.56								
5.นาฏศิลป์	3.74								
6.ศิลปศึกษา	3.85								
7.ศิลปะการแสดง	3.64								
8.ศิลปะจินตทัศน์	3.67								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา และสาขาวิชาศิลปศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	$\bar{X}$	การ ออกแบบ ทัศนศิลป์	การ ออกแบบ สื่อสาร	ดุริยางค ศึกษา	ดุริยางค สากล	นาฏศิลป์	ศิลปศึกษา	ศิลปะ การแสดง	ศิลปะ จินตทัศน์
		3.54	3.56	3.76	3.56	3.80	3.99	3.64	3.80
1.การออกแบบทัศนศิลป์	3.54						*		
2.การออกแบบสื่อสาร	3.56						*		
3.ดุริยางคศาสตร์ศึกษา	3.76								
4.ดุริยางคศาสตร์สากล	3.56						*		
5.นาฏศิลป์	3.80								
6.ศิลปศึกษา	3.99								
7.ศิลปะการแสดง	3.64						*		
8.ศิลปะจินตทัศน์	3.80								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาศิลปศึกษา มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีมารยาทในการพูดแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล และสาขาวิชาศิลปะการแสดง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มสาขาวิชา	$\bar{X}$	การ ออกแบบ ทัศนศิลป์	การ ออกแบบ สื่อสาร	ดุริยางค ศึกษา	ดุริยางค สากล	นาฏศิลป์	ศิลปศึกษา	ศิลปะ การแสดง	ศิลปะ จินตทัศน์
		3.29	3.33	3.69	3.36	3.55	3.72	3.39	3.54
1.การออกแบบทัศนศิลป์	3.29						*		
2.การออกแบบสื่อสาร	3.33								
3.ดุริยางคศาสตร์ศึกษา	3.69								
4.ดุริยางคศาสตร์สากล	3.36								
5.นาฏศิลป์	3.55								
6.ศิลปศึกษา	3.72								
7.ศิลปะการแสดง	3.39								
8.ศิลปะจินตทัศน์	3.54								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาศิลปศึกษามีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มสาขาวิชา	$\bar{X}$	การ ออกแบบ ทัศนศิลป์	การ ออกแบบ สื่อสาร	ดุริยางค ศึกษา	ดุริยางค สากล	นาฏศิลป์	ศิลปศึกษา	ศิลปะ การแสดง	ศิลปะ จินตทัศน์
		3.60	3.41	3.82	3.50	3.76	3.87	3.72	3.57
1.การออกแบบทัศนศิลป์	3.60								
2.การออกแบบสื่อสาร	3.41			*		*	*	*	
3.ดุริยางคศาสตร์ศึกษา	3.82								
4.ดุริยางคศาสตร์สากล	3.50								
5.นาฏศิลป์	3.76								
6.ศิลปศึกษา	3.87								
7.ศิลปะการแสดง	3.72								
8.ศิลปะจินตทัศน์	3.57								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่านิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความรับผิดชอบ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาศิลปศึกษา และสาขาวิชาศิลปะการแสดง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 26 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มสาขาวิชา	$\bar{X}$	การ ออกแบบ ทัศนศิลป์	การ ออกแบบ สื่อสาร	ดุริยางค ศึกษา	ดุริยางค สากล	นาฏศิลป์	ศิลปศึกษา	ศิลปะ การแสดง	ศิลปะ จินตทัศน์
		3.50	3.46	3.78	3.49	3.71	3.86	3.60	3.65
1.การออกแบบทัศนศิลป์	3.50						*		
2.การออกแบบสื่อสาร	3.46			*		*	*		
3.ดุริยางคศาสตร์ศึกษา	3.78								
4.ดุริยางคศาสตร์สากล	3.49						*		
5.นาฏศิลป์	3.71								
6.ศิลปศึกษา	3.86								
7.ศิลปะการแสดง	3.60								
8.ศิลปะจินตทัศน์	3.65								

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่านิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาออกแบบสื่อสาร มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวม แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ และสาขาวิชาศิลปศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาศิลปศึกษา มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในสาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ และสาขาดุริยางคศาสตร์สากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 27 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	1.392	2	.696	4.139	.017
	ภายในกลุ่ม	75.487	449	.168		
	รวม	76.879	451			
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	ระหว่างกลุ่ม	1.848	2	.924	4.312	.014
	ภายในกลุ่ม	96.245	449	.214		
	รวม	98.093	451			
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	3.557	2	1.779	6.659	.001
	ภายในกลุ่ม	119.925	449	.267		
	รวม	123.482	451			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.096	2	.548	2.335	.098
	ภายในกลุ่ม	105.379	449	.235		
	รวม	106.475	451			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.866	2	.933	5.833	.003
	ภายในกลุ่ม	71.804	449	.160		
	รวม	73.670	451			

จากตาราง 27 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method) ดังแสดงในตาราง 28 - 31

ตาราง 28 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
เป็นรายคู่

สถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว	$\bar{X}$	สถานภาพทาง เศรษฐกิจสูง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ปานกลาง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ต่ำ
		3.56	3.70	3.71
1. สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง	3.56			*
2. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ปานกลาง	3.70			
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ	3.71			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรม
วัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แตกต่างจากนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 29 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
เป็นรายคู่

สถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว	$\bar{X}$	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สูง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ปานกลาง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ต่ำ
		3.56	3.72	3.74
1. สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง	3.56			*
2. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ปานกลาง	3.72			
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ	3.74			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตด้านความมีมารยาทในการพูด แตกต่างจากนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 30 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่

สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	$\bar{X}$	สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง	สถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง	สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ
		3.28	3.48	3.53
1. สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง	3.28		*	*
2. สถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลาง	3.48			
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ	3.53			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างจากนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 31 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิตโดยรวม จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นรายคู่

สถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว	$\bar{X}$	สถานภาพทาง เศรษฐกิจสูง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ปานกลาง	สถานภาพทาง เศรษฐกิจ ต่ำ
		3.49	3.64	3.67
1. สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง	3.49		*	*
2. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ปานกลาง	3.64			
3. สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ	3.67			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่านิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวม แตกต่างจากนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 32 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามรูปแบบของสื่อที่นิสิตได้รับ

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	รูปแบบของสื่อที่ได้รับ				t	p
	สื่อสิ่งพิมพ์ (n = 80)		สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n = 372)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	3.64	.42	3.68	.41	-0.945	.345
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	3.59	.47	3.73	.46	-2.457	.014
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	3.38	.46	3.49	.53	-1.826	.068
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.56	.44	3.70	.49	-2.250	.025
รวมทุกด้าน	3.54	.39	3.65	.41	-2.219	.027

จากตาราง 32 แสดงว่านิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้รับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และด้านความมีระเบียบวินัย ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 33 การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิต	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	ระหว่างกลุ่ม	1.246	2	.623	3.697	.026
	ภายในกลุ่ม	75.633	449	.168		
	รวม	76.879	451			
2. ด้านความมีมารยาทในการพูด	ระหว่างกลุ่ม	1.467	2	.734	3.409	.034
	ภายในกลุ่ม	96.626	449	.215		
	รวม	98.093	451			
3. ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	2.362	2	1.181	4.377	.013
	ภายในกลุ่ม	121.120	449	.270		
	รวม	123.482	451			
4. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	3.479	2	1.739	7.582	.001
	ภายในกลุ่ม	102.996	449	.229		
	รวม	106.475	451			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.894	2	.947	5.924	.003
	ภายในกลุ่ม	71.775	449	.160		
	รวม	73.669	451			

จากตาราง 33 แสดงว่านิสิตที่มีได้รับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method) ดังแสดงในตาราง 34 – 38

ตาราง 34 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่

วิธีการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		3.68	3.73	3.48
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	3.68			
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	3.73			*
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	3.48			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีพฤติกรรม
วัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 35 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความมีมารยาทในการพูด จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่

วิธีการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		3.72	3.69	3.47
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	3.72			*
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	3.69			
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	3.47			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพฤติกรรม
วัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีมารยาทในการพูด แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ปล่อยปละละเลย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 36 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความมีระเบียบวินัย จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่

วิธีการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		3.48	3.52	3.18
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	3.48			*
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	3.52			*
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	3.18			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรม
วัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย และนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 37 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิต ด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่

วิธีการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		3.71	3.64	3.33
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	3.71			*
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	3.64			*
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	3.33			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความรับผิดชอบ แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 38 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม
ของนิสิตโดยรวม จำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู เป็นรายคู่

วิธีการอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	การอบรม เลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	การอบรม เลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละ ละเลย
		3.65	3.64	3.37
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	3.65			*
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน	3.64			*
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ปล่อยปละละเลย	3.37			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 แสดงว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรม
วัฒนธรรมทางสังคมโดยรวม แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนิสิต
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่พบ
ความแตกต่าง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตาม เพศ สาขาวิชา ชั้นปี สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 452 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความมีมารยาทในการพูด ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .93

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวม จำแนกตาม เพศ และรูปแบบของสื่อที่ได้รับ โดยใช้การทดสอบ ที (t-test for independent group) ส่วนตัวแปร ชั้นปี สาขาวิชา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ใช้การหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance หรือ ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่านิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตชายและหญิง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมารยาทในการพูด และด้านความมีระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนด้านความรับผิดชอบ ไม่พบความแตกต่าง
3. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นิสิตที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง
6. นิสิตที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. นิสิตที่มีรูปแบบของสื่อที่ใช้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และด้านความมีระเบียบวินัย ไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

1. การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1.1 นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ โดยมีได้ถูกบังคับจากภายนอกแต่เกิดจากแรงกระตุ้น

ภายในตัวบุคคล ให้ประพฤติปฏิบัติตนไปตามกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนภายในสังคม โดยไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการหล่อหลอมลักษณะอันพึงประสงค์จาก 2 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา ทั้งนี้สถาบันการศึกษาก็มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่ดี โดยนิสิตที่เข้ามาศึกษาต่อที่คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นคณะที่มีชื่อเสียงและจัดตั้งมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา ที่สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพออกมารับใช้สังคม ทำให้มีผู้ต้องการเข้ารับการศึกษาคือเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ที่ผ่านการสอบคัดเลือกจึงเป็นผู้ที่มีคุณภาพในระดับหนึ่ง มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและมีสติปัญญา ดังที่ ฉันทนา ภาคบงกช (2544: 29) กล่าวว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่ดีได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับบุคคลแวดล้อม และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมที่ดีจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาการในตนเอง นอกจากนี้ สำเนา ขจรศิลป์ (2539: 78) ยังกล่าวว่า กระบวนการสอบคัดเลือกนิสิต นักศึกษา เพื่อเข้ารับการศึกษานในสถาบันต่างๆ เป็นการทำให้เกิดการแตกต่างทางด้านสติปัญญา และทักษะในการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้ สถาบันการศึกษายังมีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรมอันดีงามให้กับนิสิตอีกด้วย และยังมีหน่วยงานที่ควบคุมดูแลนิตินิสิตให้อยู่ในกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย คือ กองกิจการนิสิตที่ทำหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลในส่วนของการจัดกิจกรรมถ่ายทอดและพัฒนาวัฒนธรรม เพื่อช่วยให้นิสิตมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมให้นิสิตมีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้นิสิตและจัดสรรสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของมหาวิทยาลัยให้อื้อต่อการเรียนรู้ของนิสิต ดังนั้น นิสิตจึงรู้จักการวางตัวได้อย่างเหมาะสม อยู่ในกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย มีความเข้าใจวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพนธ์ คำปัน (2549: 82) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้เล็งเห็นความสำคัญในการปลูกฝังให้นิสิตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมมากขึ้น ทั้งกิริยา มารยาท การอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ การประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันดีงาม ควบคุมไปกับการรู้ความสามารถที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ การสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2546: 11) กล่าวว่า คณะศิลปกรรมศาสตร์ได้มองเห็นคุณค่าของการสืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับหลักคุณธรรมจริยธรรมตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ทั้งการสืบทอดผ่านระบบการศึกษา การสร้างสรรค์ และการพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ใน สายงานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ แจ่มใส (2540: 135) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540 พบว่า

นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีบุคลิกภาพและพฤติกรรมด้านการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมาก

1.3 นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีมารยาทในการพูด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังพฤติกรรมวัฒนธรรมอันดีมาตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเริ่มจากครอบครัวจนกระทั่งได้เข้ารับการศึกษานในโรงเรียน ครูผู้สอนได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักมีมารยาทในการพูดต่อ บิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การศึกษาในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นให้นิสิตฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการติดต่อประสานงานกับบุคลากรจากหน่วยงานต่างๆ ทำให้นิสิตเรียนรู้ที่จะใช้วิธีการพูดติดต่อระหว่างบุคคลในสังคม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้นิสิตเกิดการซึมซับคุณลักษณะด้านธรรมเนียมประเพณีจากครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคม โดยเฉพาะมารยาททางสังคมที่ดี เช่น ความมีมารยาทในการพูดที่ถูกต้องกาลเทศะ มีหลักการและเหตุผล อ่อนน้อมถ่อมตน การวางตัวต่อผู้ใหญ่ ตลอดจนวัฒนธรรมอันดีของไทย ดังที่ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2539: 115) กล่าวว่า พัฒนาการทุกขั้นตอนของเด็กได้รับอิทธิพลมาจากพ่อแม่ทั้งสิ้น เด็กจะค่อยๆ ซึมซับเอาค่านิยม อุปนิสัย ท่าทาง ความรู้สึกว่าเป็นชายหรือหญิง ความรับผิดชอบมาตรฐานทางด้านศีลธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมที่ดีจากการกระทำของผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นมารยาทในสังคม เช่น การรู้จักสำรวมกาย วาจา ใจ การกินอยู่ ความเกรงใจ รวมถึงการมีมารยาทต่างๆ ของวัฒนธรรมที่ควรปฏิบัติ และแม้กระทั่งเรื่องระเบียบวินัยทางสังคม การรักและชื่นชมธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นเรื่องที่พ่อแม่จะชี้ชวนให้ลูกสนใจและปลูกฝังได้ไม่ยาก ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก และส่งเสริมให้ลูกเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ คำเสมอ (2545: 115) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความนิยมไทยในด้านธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก

1.4 นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก คณะศิลปกรรมศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชาต่างๆ มีหลักสูตรและวิธีการสอนที่มุ่งเน้น ให้นิสิตมีองค์ความรู้อย่างถ่องแท้ในแต่ละแขนงทางด้านศิลปะ ที่ต้องมีการฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาจนเกิดความชำนาญพร้อมสู่การทำงานจริงในอนาคต ตลอดจนในเนื้อหาแต่ละวิชามีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปในองค์ความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและบุคคลอื่น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นของผู้ประกอบอาชีพในสายงานทางด้านศิลปะ ดังที่ ศิริศศิธร ักญโส (2547: 192) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายด้านการเรียนการสอนทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ จะต้องมุ่งเน้นทั้งด้านวิชาการและปฏิบัติการ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีภูมิปัญญาและความสามารถในการประกอบอาชีพสูง และสอดคล้องกับ นवलลออก ทินานนท์ (2546: 210) ที่กล่าวว่า นอกจากความรู้ความสามารถเฉพาะด้านแล้ว การเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้นด้านพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่บัณฑิตพึงมี เช่น บุคลิกภาพการเป็นผู้นำ การมีวัฒนธรรมมารยาทที่ดีในสังคมทั้งกาย วาจา ใจ มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรู้ความคิดและความสามารถในการเชิงสัมพันธ์ มีจิตพิสัยและจิตสำนึก

สาธารณะที่ดี เป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลามีความสุขในการใช้ชีวิต และสิ่งสำคัญคือมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนได้รับ ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2546: 212) กล่าวว่า บัณฑิตต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พร้อมด้วย “ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม และคารวะธรรม” สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวลัย อติชาติ (2550: 69) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

1.5 นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ในด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก สภาพปัจจุบันคนในสังคมมีการการดำเนินชีวิตที่เน้นความสะดวกสบายมากขึ้น ประกอบกับคนรุ่นใหม่ใส่ใจกับความมีระเบียบวินัยน้อยลง จึงทำให้นิสิตไม่คำนึงถึงกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ปล่อยปละละเลยในหน้าที่ของตน และนิสิตอาจไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมที่มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามให้ คงเข้าร่วมแต่กิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยบังคับให้มีส่วนร่วมเท่านั้น ทำให้นิสิตได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมวัฒนธรรมด้านนี้ลดลง และในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พฤติกรรมการเลียนแบบของวัยรุ่นก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นิสิตนั้นมักจะหาทางฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เช่น การแต่งกายเลียนแบบดารา นักร้อง หรือมีพฤติกรรมที่เลียนแบบบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ ซึ่งนิสิตในวัยนี้ กลุ่มเพื่อนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลมากต่อทัศนคติ ค่านิยมและการใช้ชีวิต ดังที่ นิวคอมบ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ. 2524: 35; อ้างอิงจาก Newcomb. 1962: 79) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากกับนิสิตในระดับอุดมศึกษา ทั้งทางด้านทัศนคติ ทักษะ ความสามารถ บุคลิกภาพและเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดอิทธิพลภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อนิสิตในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ชั้นที่ 3 ที่กล่าวว่า การกระทำไปตามความคาดหวังของผู้อื่น การทำห็นและยกย่องชมเชยจากสังคมเป็นสิ่งที่ควบคุมการประพฤติตามหลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance Orientation) ซึ่งผู้ที่มีความพฤติกรรมขั้นนี้มุ่งที่จะทำให้ผู้อื่นพอใจ เพื่อให้เขายอมรับเข้าเป็นพวกชอบคล้อยตามคนอื่น โดยเฉพาะเพื่อนมักทำตามแบบแผนที่คนส่วนใหญ่ยึดถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล (2554: 7) เรื่อง คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมในประเทศไทย พบว่า การเรียนรู้ที่จะนำมาสู่พฤติกรรม บุคคลจะได้รับประสบการณ์จากต้นแบบที่มีลักษณะนั้นมาก่อน เด็กจะเลียนแบบสิ่งที่รับรู้ จากการเห็น ได้ยิน สัมผัส ยิ่งบุคคลนั้นมีความใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับเด็กเท่าไร ก็ส่งผลต่อพฤติกรรม แนวคิด และการตัดสินใจทำพฤติกรรมเหล่านั้น

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และรูปแบบสื่อที่ได้รับ ดังนี้

2.1 นิสิตชายและหญิง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศหญิงมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมแตกต่างจากเพศชาย เนื่องมาจากบรรทัดฐานทางครอบครัวและค่านิยมของเพศหญิงในสังคมวัฒนธรรมไทยได้ถูกหล่อหลอมให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพเรียบร้อย มีพฤติกรรมอันดีงาม รวมทั้งการอบรมสั่งสอนให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ตลอดจนวิธีการดำเนินชีวิตจะต้องอยู่ในขอบเขตปฏิบัติตนไปตามกฎเกณฑ์ต่างๆที่ครอบครัวได้วางไว้ เช่น เพศหญิงต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน มีหน้าที่ต้องดูแลบ้านและบุตร จะต้องมีการรักษาสุขภาพสรวมกาย วาจา ใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติของความเป็นกุลสตรีไทยที่ดี ดังที่ อารี พันธุ์มณี (2542: 39) กล่าวถึง ค่านิยมของเพศหญิงในสังคมไทยไว้ว่า ผู้หญิงจะได้รับการปลูกฝังและขัดเกลาพฤติกรรมให้มีความอ่อนโยน มีอารมณ์ที่อ่อนหวาน มีกิริยามารยาทอันดีงามสุภาพเรียบร้อย มากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวิน (2544: 16-17) ที่ศึกษาเรื่อง การวิจัยและการพัฒนาบุคลากร ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม พบว่า เพศหญิงมีการปลูกฝังขัดเกลาความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมเชิงจริยธรรมที่ดีมาตั้งแต่สมัยโบราณ อย่างมีระเบียบแบบแผนมากกว่าเพศชาย ซึ่งก่อให้เกิดค่านิยม ขนบธรรมเนียมที่ดี ค่านิยมในเพศหญิงของสังคมไทยดังกล่าวส่งผลให้พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัยของเพศหญิง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมแตกต่างจากเพศชาย

ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง อาจเนื่องมาจาก สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทของเพศชายและเพศหญิงให้มีความสามารถเท่าเทียมกันในสังคมมากขึ้น ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา ศาสนา การเมืองและการปกครอง ทำให้นิสิตที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาได้รับการหล่อหลอมให้มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ นิสิตทุกคนไม่ว่าชายหรือหญิงต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบทางการเรียนเช่นเดียวกัน ทำให้นิสิตชายและหญิงมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนไม่แตกต่างกัน อีกทั้งได้รับการเสริมแรงจากในวิชาเรียน โดยอาจารย์ผู้สอนมีกฎกติกาข้อตกลงในการให้คะแนน เช่น กำหนดระยะเวลาในการส่งงาน ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงานอย่างหนึ่ง ส่งผลให้นิสิตมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนมากขึ้น ดังที่ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536: 11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่ดีไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง ควรมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ความละเอียดรอบคอบ ความขยันหมั่นเพียร อดทน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญวลัย อติชาติ (2550: 72) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตชายและหญิง มีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในการประพฤติปฏิบัติตน

ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ แตกต่างจากนิสิตชั้นปีอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตชั้นปีที่ 2 เพิ่งได้ผ่านประสบการณ์ในการเรียน ตลอดระยะเวลา 1 ปี ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ซึ่งนิสิตทุกคนต้องอยู่ในหอพัก ก่อนย้ายมาศึกษาต่อในชั้นปีที่ 2 ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำให้นิสิตมีโอกาสนในการเรียนรู้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยที่ต้องร่วมมือพึ่งพาอาศัยกัน เรียนรู้ประสบการณ์และศึกษากับบุคคลวัยใกล้เคียงกัน มีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมสู่ความเป็นผู้นำในอนาคต เพื่อเป็นรุ่นพี่ในการควบคุมดูแลรุ่นน้องปี 1 ที่กำลังเข้ามาศึกษาต่อในปีต่อไป ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 1 นิสิตเพิ่งเริ่มต้นการปรับตัวในการเรียนและการใช้ชีวิตจากโรงเรียนมาสู่ระดับมหาวิทยาลัย นิสิตจึงต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับตัวทั้งเรื่องการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในระดับมหาวิทยาลัยมากขึ้น ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 3 มีการมุ่งเน้นการเรียนวิชาเอกในสาขาเฉพาะทางมากขึ้น มุ่งการฝึกทักษะการปฏิบัติมากกว่าปีอื่นๆ รวมถึงมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย จึงเริ่มจุดประกายความเป็นศิลปิน โดยอาจจะเลยพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่ควรปฏิบัติลงไป ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการทำนาฏศิลป์นิพนธ์ผลงานสร้างสรรค์ ที่มีการค้นคว้าหาข้อมูล การศึกษาลงพื้นที่ การฝึกการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาในการทำผลงานตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการวัดผลสัมฤทธิ์ จึงอาจเล็งเห็นความสำคัญของพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่ควรปฏิบัติลดลงไป ดังที่ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2539: 77) กล่าวว่า ถึงแม้ว่านักศึกษาที่อยู่ในวัยรุ่นตอนปลายเหมือนกันศึกษาอยู่ในสถาบันเดียวกันอยู่ในคณะเดียวกันหรือสาขาวิชาเดียวกันนักศึกษาแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น สติปัญญา ประสบการณ์ทางด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย เจตคติ และระดับคุณธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของพิณทิพย์ วังเกล็ดแก้ว (2547: 50) ที่ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่อยู่ชั้นปีต่างกันมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537: 67) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาแตกต่างกัน

2.3 นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสิตได้รับประสบการณ์ต่างๆ จากแต่ละสาขาวิชาแตกต่างกัน และในสาขาวิชาที่นิสิตได้เลือกศึกษาต่างก็มีความเป็นศาสตร์เฉพาะทางที่แตกต่างทั้งในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาวิชา วิธีการสอนและมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป มีกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นิสิตแต่ละสาขาได้แสดงออกแตกต่างกันไปตามธรรมชาติของสาขาวิชานั้นๆ เช่น สาขาวิชาศิลปศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณลักษณะของความเป็นครูควบคู่ไปกับคุณลักษณะของศิลปิน อาจจะส่งผลทำให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นในเรื่องจรรยาบรรณของความเป็นครู ปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่ดีงาม อีกทั้งยังมีกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมงานด้านวิชาชีพ เช่น ค่ายจิตอาสาช่วยเหลือเด็กกำพร้า โครงการรณรงค์รักษาราชการอ่านภาษาไทยให้ถูกต้อง รวมทั้งการฝึกนิสิตในการ

ปฏิบัติงานกับสถานศึกษา โดยจะต้องผ่านกระบวนการในการฝึกสอน ตลอดระยะเวลา 2 ภาค การศึกษา เหตุผลที่กล่าวมานี้ อาจทำให้นิสิตสาขาวิชาศิลปศึกษา มีโอกาสได้ใช้ทักษะการพูดที่ถูกต้อง รวมถึงเนื้อหาวิชาในสาขาที่สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมในด้านมารยาทในการพูดที่ดี หรือที่พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์และสาขาวิชาศิลปศึกษา มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทาง สังคมในด้านความมีระเบียบวินัยแตกต่างกัน ก็อาจเนื่องมาจาก สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์ เนื้อหาของสาขาวิชาจะเน้นในเรื่องการสร้างสรรคในเชิงศิลปะนำเสนอสื่อออกมาเป็นรูปธรรม กระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ การทำงานศิลปะอย่างมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ทัศนศิลป์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งการเรียน การสอนด้านนี้มีความแตกต่างจากสาขาวิชาอื่นๆ ก่อนข้างมาก เพราะว่าองค์ความรู้มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว และไม่มีทฤษฎีที่ตายตัวสำหรับให้นิสิตได้ยึดถือดังเช่นสาขาวิชาอื่นๆ การเรียนศาสตร์ ทางด้านทัศนศิลป์จึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อเป็นศิลปินที่มีเอกลักษณ์เป็น ของตนเอง มีคุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งจะคิดนอกกรอบเพื่อพัฒนางาน ด้านศิลปะอยู่เสมอ ดังที่ เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (Feldman; & Newcomb. 1970: 153) กล่าวว่า ลักษณะของสาขาวิชาที่มีเนื้อหา วิธีการสอนที่แตกต่างกัน จะทำให้นิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะแตกต่างกัน ไปด้วย แม้ว่าโดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาจะมีแนวความคิดพื้นฐานเหมือนกัน คือ ต้องการที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมตามวิชาชีพของตน ปัจจัย ทั้งหลายเหล่านี้จึงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะเฉพาะตัวของนิสิตแต่ละสาขา อาจส่งผลให้นิสิต มีระดับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542: 25) ที่ กล่าวว่า ถึงแม้โครงสร้างของแต่ละหลักสูตรจะมุ่งหวังให้นิสิตมีพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน แต่ในคณะวิชา ต่างๆ ก็ยังมุ่งเน้นที่จะผลิตบัณฑิตและปลูกฝังคุณลักษณะเฉพาะให้นิสิตในแต่ละสาขาวิชาที่ต่างกัน สิ่ง ดังกล่าวนี้มีส่วนในการหล่อหลอมและส่งเสริมในการกำหนดบุคลิกภาพของนิสิตในแต่ละสาขาวิชาให้ แตกต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวลัย อติชาติ (2550: 71) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะ ทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ศึกษาใน กลุ่มวิชาต่างกันมีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อรพินทร์ สันติชัยอนันท์ (2549: 135-138) ที่ทำการศึกษารื่องคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา สถาบัน อุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่า นิสิตนักศึกษาในกลุ่มวิชาต่างกัน มีคุณธรรม และจริยธรรมในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2.4 นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทาง สังคมโดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความรับผิดชอบที่ไม่ พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมเกือบ ทุกด้านแตกต่างกันกับนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง โดยนิสิตที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนนิสิตที่มีสถานภาพ ทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง

มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก บทบาทและฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดึงมาให้กับเยาวชน เช่น นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีรายได้น้อย จึงมีข้อจำกัดในการใช้จ่าย สามารถใช้จ่ายเฉพาะสิ่งของที่จำเป็นเท่านั้น ชีวิตความเป็นอยู่จึงดำเนินไปอย่างเรียบง่าย สมควรตามอัตภาพ ทุกคนในครอบครัวจึงมีความใกล้ชิด ดูแลและช่วยเหลือกันและกัน มีการทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกัน ทำให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และปลูกฝังความเชื่อ ความคิด ทัศนคติทั้งโดยการสั่งสอน บอกกล่าว ต่างจากนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง เพราะส่วนใหญ่ครอบครัวของนิสิตกลุ่มนี้จะประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าและอาศัยอยู่ในสังคมเมืองซึ่งมีความพร้อมในปัจจุบันทางด้านต่างๆ รูปแบบการดำเนินชีวิตจึงมีความซับซ้อนกว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงเลี้ยงลูกในรูปแบบวัตถุนิยม/บริโภคนิยม โดยทิ้งภาระในการดูแลลูกให้แก่คนอื่น ๆ หรือลูกจ้าง ทำให้ครอบครัวต่างคนต่างดำเนินชีวิตกันอย่างอิสระ จากสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกันดังกล่าวจึงส่งผลให้นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกัน ดังที่ สุพัตรา สุภาพ (2546: 68 - 69) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญมากต่อระบบพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของเด็ก เป็นแหล่งการอบรมให้รู้จักกฎเกณฑ์ คุณค่า รูปแบบของความประพฤติ และสอนให้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม ทั้งยังทำหน้าที่เป็นสถาบันเศรษฐกิจ โดยพ่อแม่เป็นคนหาเงินทองมาเลี้ยงดูครอบครัว และนำเงินไปใช้ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา การดำรงชีวิต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินทร์ สันติชัยนันต์ (2549: 143) ที่ทำการศึกษารื่อง การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนภาพร แก้วนิมิตชัย (2539: 266) ที่ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่า นิสิตที่บิดามารดามีรายได้น้อย มีวัฒนธรรมมุ่งเรียน สนใจสังคม ศาสนา นิยม ศิลปะ นิยม มุ่งอาชีพ สนใจงานพิเศษ ชำรงชาติไทยและชาตินิยม สูงกว่านิสิตที่บิดามารดามีรายได้มาก

ส่วนด้านความรับผิดชอบไม่พบความแตกต่าง อาจเนื่องมาจาก นิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จะได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัว อีกทั้งบิดามารดาเป็นตัวอย่างเรื่อง ความขยัน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทั้งการงานและหน้าที่ในครอบครัว สิ่งเหล่านี้จึงเป็นการปลูกฝังทางอ้อมทำให้ลูกซึมซับความรับผิดชอบไปกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่เล็กจนโต ส่วนนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และนิสิตที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยประมาณ 3-5 คน หรืออาจจะมาจากครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้างซึ่งเป็นครอบครัวที่ทุกคนต้องคอยช่วยกันทำงาน มีการแบ่งภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆภายในบ้านให้ทุกคนทำ ซึ่งการแบ่งงานให้ทุกคนในบ้านได้ทำนั้น เป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบโดยทางอ้อม ดังที่ สุพัตรา สุภาพ (2546: 52) กล่าวว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบ เพื่อให้สมาชิกมีความประพฤติตามที่กลุ่มกำหนด เป็นการแสดงความพอใจในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในวันข้างหน้า เช่น การสอนให้เด็กกิน นอน และเล่นเป็นเวลา

เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญฤดี ขำช่อนสัจย์ (2542: 74) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษา พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.5 นิสิตที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมในแต่ละด้านและ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อพิจารณา ในรายละเอียด พบว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทาง สังคมแตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบเข้มงวดกวดขัน อาจเนื่องมาจาก สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งของสมาชิกใน ครอบครัว เป็นสถาบันแรกที่สร้างบุคลิกภาพ พฤติกรรม และสติปัญญา ดังนั้นครอบครัวจึงมีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาด้านต่างๆของสมาชิก การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจึงเป็นรูปแบบในการ อบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้อิสระกับลูก และไม่เรียกร้องให้ลูกมีวุฒิภาวะ หรือควบคุมพฤติกรรมลูก พ่อแม่ จะให้ความรัก ความอบอุ่นและตามใจลูก ยอมให้ลูกควบคุมตนเองมากกว่าการควบคุมลูกและไม่ค่อย ลงโทษลูก ทำให้นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จึงไม่สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองได้ ไม่รู้จักประมาณตนในสิ่งต่างๆ และไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นถูกหรือผิด จึงมีผลทำให้นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพฤติกรรมทางสังคมในด้านความ เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ด้านความมีมารยาทในการพูด ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ ที่แตกต่างกับ นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ เข้มงวดกวดขัน โดยนิสิตเหล่านี้จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยเหตุผลและได้รับการควบคุมดูแล พฤติกรรมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในลักษณะที่ให้ความรัก ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ทำให้นิสิตได้รับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีงามเพื่อให้สามารถดำรงตนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข จึงทำให้ นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบแบบประชาธิปไตย และนิสิตที่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมแตกต่างจาก นิสิตที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ดังที่ อัจฉรา สุขารมณ์ (2544: 35) กล่าวว่า สถาบันครอบครัวถือเป็น สถาบันแรกที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็กให้เจริญเติบโตทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมี บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความเชื่อทัศนคติ ปลูกฝังค่านิยม และ แบบแผนพฤติกรรมการดำเนินชีวิตแก่บุตรด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่มีผลต่อ ลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรม ตลอดจนศักยภาพของบุคคลในอนาคต ในการอบรมดูแลเอาใจใส่ของ ครอบครัว จะต้องมีการบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเสริมสร้างพัฒนาการให้กับเด็ก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วชิราภรณ์ มอนต์ (2546: 73-74) ที่ศึกษาเรื่อง ผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศใน ครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มีการ อบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวแตกต่างกันจะมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา เบ็ญจพันธ์ทวี (2540: 57-58) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตน ของเด็กวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเอกลักษณ์

แห่งตนของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 นิสิตที่ได้รับข้อมูลจากสื่อต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านมารยาทในการพูด ด้านความรับผิดชอบ และโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนิสิตที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกับนิสิตที่ได้รับข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และด้านความมีระเบียบวินัย ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้เป็นเพราะ ข้อมูลข่าวสารและสื่อต่างๆมีอิทธิพลต่อนิสิตมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบงำการดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่ โดยมีการติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เห็นได้จาก สื่อทางอินเทอร์เน็ต สื่อทางโทรทัศน์ เป็นต้น จึงสามารถทำให้นิสิตผู้รับสารอาจถูกชักจูงได้โดยง่าย รวมทั้งมีการใช้ภาษาที่ผิด โดยเฉพาะอิทธิพลค่านิยมในการตามกระแสสังคมออนไลน์ เหตุผลดังกล่าวทำให้คนในปัจจุบันมีพฤติกรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านมารยาทในการพูดและด้านความรับผิดชอบ ซึ่งต่างจากนิสิตกลุ่มที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะ สื่อสิ่งพิมพ์ ก่อนข้างมีระเบียบแบบแผน มีวิธีการขั้นตอนในการตรวจสอบความถูกต้องก่อนการตีพิมพ์ ทำให้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มีเนื้อหาสาระ มีความถูกต้องมากกว่าข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2539: 39) กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้คนจำนวนมากๆ ได้พร้อมกัน ปัจจุบันสื่อมวลชนได้เพิ่มบทบาททั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างมากขึ้น ทั้งต่อชีวิตผู้คน ต่อสถาบันสังคมทั้งหมด โดยผสมผสานเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในทุกกิจการ ในทุกๆ ส่วนของสังคม ไม่มีบุคคลใดหรือสถานที่ใดของสังคมที่จะหลุดรอดไปจากการปฏิบัติการณ์สื่อมวลชน โดยเฉพาะในมิติของวัฒนธรรม เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมที่เปลี่ยนไปด้วย ทำนองเดียวกับ ปียกุล เลาว์ณศิริ (2545: 6) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชน ดังนั้น การดำเนินงานของสื่อมวลชนจึงควรอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ความยุติธรรมและความพอดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537: 79) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้ โดยพบว่า นิสิตนักศึกษาที่ได้รับรูปแบบสื่อต่างกัน มีค่านิยมด้านจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ และด้านความมีระเบียบวินัย ไม่พบความแตกต่าง อาจเป็นเพราะ สังคมไทยมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยเริ่มจากครอบครัว ในการอบรมสั่งสอนรวมถึงการปฏิบัติตามจารีตประเพณีอันดีงามต่างๆ เห็นได้จากการไหว้ ซึ่งแสดงออกถึงการมีความสุภาพอ่อนโยน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ การแต่งกายสุภาพตามกาลเทศะ การมีศีลธรรมอันดี ตลอดจนสอดแทรกการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตตามกฎระเบียบ การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ สมจินตนา ภักดีศรีวงศ์ (2538: 26) กล่าวว่า จารีตประเพณีของวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสั่งสมกันมานั้นได้รับการยอมรับกันทั่วโลกว่ามีความงดงาม สงบ เสงี่ยมเรียบร้อย เป็นกิริยาอาการพิเศษซึ่งได้ดัดแปลงตกแต่งให้เข้ากับกาลเทศะ มีแบบแผนที่

สลัซซ์ซ็อน มีความพิเศษที่ไม่เหมือนใคร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับการยกย่องว่า มีความงดงามอย่างแท้จริง และเป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาชาวไทยมาแต่สมัยโบราณ อีกทั้งมีคุณค่าต่อการอนุรักษ์ให้เป็นมรดกของสังคมไทยสืบไปตราบนานเท่านาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพนธ์ คำปັນ (2549: 86) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ได้รับข้อมูลจากสื่อต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่อยู่ระดับมาก เพื่อส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่มากขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยผู้สอนควรสอดแทรกวัฒนธรรมอันดีงาม คุณธรรมจริยธรรม เข้าไปในเนื้อหาของบทเรียน รวมถึงการปลูกฝัง คำพูด การแสดงออก กิริยามารยาท การเคารพและการประพฤติปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นให้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ นอกจากนี้คณะควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามระหว่าง ผู้สอนและนิสิตอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะในแง่มุมต่างๆ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สอนและนิสิต ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น หากทุกอย่างที่กล่าวมา มีการปฏิบัติไปในแนวทางที่เหมาะสม ก็จะส่งผลให้พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตด้านเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ด้านความมีมารยาทในการพูด จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีมารยาทในการพูดอยู่ระดับมาก เพื่อส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีมารยาทในการพูดให้สูงขึ้น ควรให้การส่งเสริมบุคคลที่มีความประพฤติ ด้านความมีมารยาทในด้านการพูดที่ดีต่อครูบาอาจารย์ เพื่อน และบุคคลอื่นๆ รวมถึงมารยาทในการพูดการใช้ภาษาที่เหมาะสมตามกาลเทศะ และควรปลูกฝังการเป็นผู้ฟังที่ดีต่อบุคคลอื่นๆในที่สาธารณะ

3. ด้านความมีระเบียบวินัย จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตมีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ระดับปานกลาง เพื่อส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านนี้ให้สูงขึ้นจึงควรกำหนดแนวทางเพื่อแก้ไข โดยมีนโยบายปลูกจิตสำนึก การตรงต่อเวลา การแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ กาลเทศะ การปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของสังคมส่วนรวม เพื่อนิสิตจะได้มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านความมีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น ทั้งนี้อาจจะต้องมีบทลงโทษ สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎของมหาวิทยาลัย หรือกฎระเบียบในแต่ละคณะ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการมีระเบียบวินัยในตนเอง และไม่ทำให้คณะและมหาวิทยาลัยเสื่อมเสียชื่อเสียง

4. ด้านความรับผิดชอบ จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความรับผิดชอบอยู่ระดับมาก เพื่อส่งเสริมให้นิสิตเกิดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมด้านนี้ให้มากขึ้น จึงควรส่งเสริมให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง คณะควรจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของนิสิตทุกคนส่งเสริมให้นิสิตทำงานร่วมกัน โดยนิสิตแต่ละคนจะได้รับมอบหมายแบ่งหน้าที่การทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมกัน ดังนั้น เพื่อให้งานส่วนรวมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นิสิตแต่ละคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่องานในส่วนของตนเองอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบ ผู้สอนควรมีการกำหนดวางแผนระยะเวลาในการส่งงานที่แน่ชัดในการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความรับผิดชอบ ให้มีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตคณะอื่นๆในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของปัญหาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต และเพื่อหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตที่พึงประสงค์ในอนาคต เพื่อปรับปรุงและวางแนวทางพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตให้ตรงกับความต้องการและทันยุคสมัย
3. ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมต่างๆให้ส่งเสริมพฤติกรรมให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของไทยมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมการศาสนา. (2525). *คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษา*. ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- . (2540). *เรื่องวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- กิติพันธ์ รุจิรกุล. (2542, มิถุนายน–ตุลาคม). การแสดงความเคารพ. ใน *สีมาจารย์*. 13(27): 44 – 48.
- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ไทยเจริญการพิมพ์.
- กฤติกา ลีลาพตะ. (2544). *การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2539). *สื่อส่งเสริมวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- โกศล มีคุณ. (2524). *การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญตา บุญวาต. (2542). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมแบบกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับเพื่อนของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญฤดี ขำช่อนลัดด์. (2542). *การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2539). *การพัฒนาครอบครัว*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ปริ้นติ้ง.
- จักรพรรดิ วัฒนา. (2544, กรกฎาคม). บทบาทของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, ใน *การศึกษา กทม.* 100(2): 7-9.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2551). *ลักษณะของเด็กในครอบครัวไทย*. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ.

- จุฬาลักษณ์ เรื่องณรงค์. (2537). การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ พวงทอง. (2540). การศึกษาความสอดคล้องระหว่างกรอบมเล็้งดูของบิตามารดากับการ อบรมเล็้งดูตามการรับรู้ของบุตรวัยรุ่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, และพรพีไล เลิศวิชา. (2539). ทิศทางวัฒนธรรมไทย. ใน *รวมบทความและ รายงานการอภิปรายจากการสัมมนา วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2538*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2544). การอบรมเล็้งดูที่สร้างเสริมความสุข. ใน *พฤติกรรมศาสตร์*. 7(1): 29 – 34.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2534). ความสัมพันธ์ของการพัฒนาตนเองกับการเปลี่ยนแปลงใน โลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2552, จาก [elearning.spu.ac.th/all content/hrm483/text/01.htm](http://elearning.spu.ac.th/all_content/hrm483/text/01.htm)
- ชวลิต เลิศศักดิ์วิมาน. (2541). การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีต่อการกระทำความผิดทางอาญา ของผู้ป่วยจิตเวชคดีโรงพยาบาลนิติจิตเวช. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). จริยธรรมและเจตคติวิทยาศาสตร์ของนิสิตวิทยาศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2541). มานุษยวิทยาประยุกต์ในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ดุษฎี มาลากุล, คุณหญิง. (2503). *มารยาทเล่มน้อย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2544). การวิจัยและการพัฒนาบุคลากร ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- . (2524). *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงพร คำหนูวัฒน์. (2537, กรกฎาคม – ธันวาคม). สื่อมวลชนในยุคโลกาภิวัตน์กับความ เข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม. ใน *ภาษาและวัฒนธรรม*. 13(2): 11-20.
- ดวงมัลย์ แสงไกร. (2551). *เอกสารการสอนรายวิชาทักษะชีวิต. แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2552, จาก <http://www.nsdv.go.th/personal/annouce/duongman.htm>
- ทัศนีย์ คำเสมอ. (2545). *การศึกษาเกี่ยวกับความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2543). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทิพวรรณ หอมพลู. (2538). *มารยาทและการสมาคม*. กรุงเทพฯ: วังอักษร.

- ทิพาพร ลิขิตกุล. (2544). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พื้นฐานการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์. (2545). รูปแบบการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แชมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทอทหาร. (2549). ความมั่นคงแห่งชาติ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในอนาคต. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2552, จาก <http://www.tortaharn.net/content/index.php?option>
- ธัญวลัย อติชาติ. (2550). คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร แก้วนิมิตชัย. (2539). การวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิเทศ ดินณะกุล. (2544). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นवलล่อ ทินานนท์. (2546). พลังความคิดเพื่อการพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- บรรพต วีระสัย. (2517). สังคมวิทยา มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญสนอง บุญโยทยาน. (2510). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูร เขียววัฒนา. (2532). รายงานผลการวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักบริการวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาท หลักศิลา. (2528). สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน และนิพนธ์ อินสิน. (2540). ภาษากับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง. (2544). สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยกุล เลาว์ณย์ศิริ. (2545, พฤศจิกายน). จรรยาบรรณของสื่อมวลชน : ใครได้ประโยชน์, ในวารสารศาสตร์. 17(1): 46 – 53.
- ปรียา ชัยนิยม. (2542ก). การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการสอนความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

- การศึกษา กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2542ข). คุณลักษณะทางจริยธรรม. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2552, จาก http://74.125.153.132/search?q=cache:MWM_roLnsPQJ:images.tu2183.multiply.ulti multiply.content.com/attachment/
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2530). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. (2525). *มานุษยวิทยากับการศึกษาคติชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัชนี วรกวิน. (2542). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- พระยาอนุমানราชชน. (2503). *วิวัฒนาการแห่งวัฒนธรรม*. ม.ป.ป.
- . (2531). *รวมเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, 19 สิงหาคม). ใน *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 30–34.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. (2550). *พุทธจริยศาสตร์*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้ง.
- พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2541). *พื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พิชญา บุญภินนท์. (2545). *ความเป็นเมืองในยุคโลกาภิวัตน์*. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2552, จาก <http://www.vcharkarn.com/varticle/134>
- พิณทิพย์ ว่างเกล็ดแก้ว. (2547). *การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิศมัย รัตนโรจน์สกุล. (2552). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพื้นฐานสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2547). *รายงานสรุปผลการวิจัย เรื่อง การฟื้นฟูวัฒนธรรม เพื่อความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). *ทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัช อนุรักษรัชมณฑเกียรติ. (2530). *แนวคิดเกี่ยวกับมารยาทไทย*. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2552, จาก <http://www.personality.ob.tc/marayad.html>
- ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2546). *สังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

- มณีรัตน์ รูปประดิษฐ์. (2550). ผลของโลกาภิวัตน์. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2552, จาก <http://gotoknow.org/blog/kroomaneerat/140313>
- มะลิวัลย์ พร้อมจิตร. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนพาณิชยการสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2542). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2545). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กองแผนงาน ฝ่ายแผนและพัฒนา: สำนักงานอธิการบดี.
- . (2550). ต้อนรับนิสิตใหม่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2550. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มูลนิธิไชยวงษา. (2550). รายงานประเมินผลเยาวชนจิตอาสาพัฒนาตนเอง. วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2552, จาก <http://www.sahavitee.com/content/view/13/28/>
- ยศ สันตสมบัติ. (2540). มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รวิวรรณ วรรณวิไชย. (2552, 21 พฤษภาคม). สัมภาษณ์โดย อภิชาติ เกตุแก้ว ที่สาขาวิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชนิกร เศรษฐ์. (2523). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์.
- รัตนา สถิตานนท์. (2544). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ : การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- . (2542). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- รุ่งรัตน์ ไกรทอง. (2537). ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่องนนทรี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วชิราภรณ์ มอนเต้. (2546). ผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาด ทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วราลักษณ์ แจ่มใส. (2540). การศึกษาบุคลิกภาพและพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผล การศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วลัย อารุณี. (2528, กุมภาพันธ์-มีนาคม). การแก้ปัญหาระเบียบวินัยในห้องเรียน. ใน วารสารแนะแนว. 97: 34-36.
- วารินทร์ รัชมีพรหม. (2542). การออกแบบและการพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภารัตน์ พันธุธิดา. (2544). อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2546). พลังความคิดเพื่อการพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิริวรรณ วิเศษรวงศ์. (2543). การศึกษาอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อพฤติกรรมฆ่าตัวตาย. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริศศิธร กัญโส. (2547). พลังความคิดเพื่อการพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- ศีลธรรม ศีรสขุ. (2533). การเปรียบเทียบค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในบทสวดวิญญูของพวณ ตำบล หาดเสี้ยวสุขโขทัย กับค่านิยมที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2544). สังคมวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด อุทรานันท์. (2527). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: วงเดือนการพิมพ์.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. (2554). คุณลักษณะและ กระบวนการปลูกฝังคุณธรรมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สถิตดาพร คำสด. (2546). การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สว่างจิต ศรีระสา. (2530). ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การ อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สาวตรี ทยานศิลป์. (2541). อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สินีนานู สิทธิจินดา. (2543). *การมีวินัยในตนเอง ของนักศึกษาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2540). *วัฒนธรรมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุทธิ ภิบาลแทน. (2545). *จรรยาบรรณ*. สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2552, จาก http://203.62.152.33/pmb/opac_css/index.php?lvl=author_see&id=10575
- สุทธิณี กล้ากล่อมจิตรี. (2547). *การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร สุทองหล่อ. (2542). *คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาณี เจียมศักดิ์. (2543). *พฤติกรรมกรปรับตัวในการศึกษาของนิสิตวิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรีคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพ เครือเนตร. (2542). *บริหารสุขภาพจิตพิชิตความเครียด*. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุรางค์ จันทร์อม. (2529). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ เพชรนิล. (2522). *วัฒนธรรมและศาสนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาพการพิมพ์.
- สนธยา พลศรี. (2545). *หลักสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมจินตนา ภัคดีศรีวงศ์. (2538). *มารยาทในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแกรมมี.
- สมชาย อุ่นตะ. (2542). *ความสำนึกในความเป็นไทยของคนจีนฮ่อรุ่นบุตรหลานที่ได้รับสัญชาติไทยแล้ว ในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง ปุญญฤทธิ์. (2539). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

- สมพจน์ จันทร์เที่ยง. (2539, มีนาคม). วัฒนธรรมไทยกระแสโลกาวิวัฒน์ (2). ใน *วัฒนธรรมไทย*. 33(6): 27-33.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม : แนวทางการศึกษาวิเคราะห์และวางแผน*. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์. (2552). ปัญหาต่างๆในปัจจุบันกับอัตราความเครียดที่เพิ่มมากขึ้น. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2552, จาก http://www.dailynews.co.th/web/html/popup_news/Default.aspx?Newsid=138381&NewsType=1&Template=1
- โสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์. (2538). *การเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมโดยใช้การควบคุมตนเองกับการเสริมแรงทางบวกด้วยเบียร์รถกรที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษาวิทยาลัยบุรีรัมย์ชั้นปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ วท.ม (พฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2539). *รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2535 - 2539*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- . (2544). *แผนวัฒนธรรมแห่งชาติช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545- 2549*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *รายงานผลการวิจัยเรื่องการเงินอุดมศึกษา ด้านรายรับระบบใหม่*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2539). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1: พื้นฐานและบริการนักศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เสาวภา เบ็ญจพันธ์ทวี. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. (2537). *คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรถพล โคตรสินธุ์. (2544). *ผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2544, พฤษภาคม). บทบาทของพ่อต่อการอบรมเลี้ยงดูลูก. ใน *พฤติกรรมศาสตร์*. 7(1): 35 – 41.

- อดิศร พงษ์ศณี. (2546). *การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ของนิสิตปริญญาตรี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนุพันธ์ คำปັນ. (2549). *พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณ รักธรรม. (2536). *การพัฒนาองค์การ : แนวความคิดและการประยุกต์ใช้ในระบบสังคมไทย*. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2552, จาก <http://elearning.spu.ac.th/allcontent/hrm483/text/01.htm>
- อารี พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ 1999.
- อรพินทร์ สันติชัยอนันต์. (2549). *การศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ จันทร์มหา. (2542). *การศึกษาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพ มหาสิทธิ์ระกุล. (2525). *การทดลองถ่ายถอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดจันทบุรี*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Appelbaum, Richard P.; & Chambliss, William J. (1995). *Sociology*. New York: Harper Collins College.
- Bandura, A. (1997). *Social Foundations of Thought and Action*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Broom, Leonard.; & Selznick, Philip. (1963). *Sociology : A Text with Adapted Readings*. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Bierstedt, Robert. (1970). *The Social Order*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Bryjak, George J.; & Soroka, Michael P. (1994). *Sociology : Cultural Diversity in a Changing World*. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Calhoun, Craig.; Light, Donald.; & Keller, Suzanne. (1997). *Sociology*. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Conklin, John E. (1987). *Sociology : Introduction*. 2nd ed. New York: Macmillan.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper.
- Dressler, David. (1969). *Sociology : The Study of Human Interaction*. New York: Knopf.

- Ember, Carol R.; & Ember, Melvin. (1993). *Cultural Anthropology*. 7th ed. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-hall.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo: McGraw-Hill.
- Feldman, K.A.; & Newcomb, T.M. (1970). *The Impact of College Student*, San Francisco: Jossey-Bass.
- Flippo, Edwin B. (1966). *Principles of Personnel Management*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill.
- Griswold, Wendy. (1994). *Cultures and Societies in a Changing World*. Thousand Oaks: Pine Forge Press.
- Hess, Beth B.; Markson, Elizabeth W.; & Stein, Peter J. (1996). *Sociology*. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Kornblum, William.; & Smith, Carolyn D. (1998). *Sociology in a Changing World*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Lamborn, Susie D.; & Mount, Nina S. (1991). *Pattern of Competence and Adjustment among Adolescents from Authoritative, Authoritarian, Indulgent, and Neglectful Families*. *Child Development*. 62: 1049 – 1465.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization : Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill.
- Macionis, John J.; & Plummer, Ken. (1997). *Sociology : a Global Introduction*. New York: Prentice Hall.
- Newcomb, Theodore M. (1962). *Student Peer Group Influence in Personality Factors on the College Campus*. New York: Social Science Research Council.
- Popenoe, David. (1986). *Sociology*. 6th ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Schaefer, Richard T.; & Lamm, Robert P. (1998). *Sociology*. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Schein, Edgar H. (1985). *Organizational Culture and Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Taylor, Robert B. (1980). *Cultural Ways : A Concise Edition of Introduction to Cultural Anthropology*. 3rd ed. Boston, Mass: Allyn and Bacon.
- Wilson, James R.; Stan Le Roy.; & Wilson. (1998). *Mass Media/Mass Culture : An Introduction*. 4th ed. New York: McGraw-Hill.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics : An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน สาขาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิสุข
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน สาขาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย
ตำแหน่ง คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
สถานที่ทำงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/2516

วันที่ 19 เมษายน 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายพิทักษ์ เกตุแก้ว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุวพร คังสมวรพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญมรา วัฒนาณรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ธรรณพ โพธิ์สุข และ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกฤตฐ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพิทักษ์ เกตุแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/25/17

วันที่ 19 เมษายน 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายพิทักษ์ เกตุแก้ว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุพร คังสมรพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนามรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ระวีวรรณ วรรณวิไชย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามการศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพิทักษ์ เกตุแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อความ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
รับที่ 1081
วันที่ 20 มิ.ย. 2554
เวลา 15.40 น.

ลงนามรับเรื่องด้วย

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/๑๕๖๘

วันที่ 19 เมษายน 2554

เรื่อง   ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน   คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายพิทักษ์ เกตุแก้ว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี อาจารย์ ดร.สุพรรณ ตั้งสมรพงษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาการแสดง/นาฏศิลป์/ออกแบบ/ศิลปศึกษา/จินตทัศน์ และ คุรียางค์ จำนวน 463 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทักษ์ เกตุแก้ว ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เรียน   คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สวัสดีค่ะ ขอขอบคุณพี่พิทักษ์ เกตุแก้ว นิสิต ม.ศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชาการแสดง/นาฏศิลป์/ออกแบบ/ศิลปศึกษา/จินตทัศน์ และ คุรียางค์ จำนวน 463 คน ที่ตอบแบบสอบถามการศึกษาศิลปะวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 20 มิ.ย. 2554
 ณ 20 มิ.ย. 54

1 คน
 2. ส่งข้อมูลให้พี่พิทักษ์ เกตุแก้ว
 ๐๖๐๖

ส่งข้อมูลให้พี่พิทักษ์ เกตุแก้ว
 ณ 21 มิ.ย. 54

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต
  2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งในแต่ละข้อคำถามไม่มีคำตอบถูกหรือผิด และกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ โดยคำตอบที่ได้มาจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบโดยนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น
- ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นายอภิชาติ เกตุแก้ว
นักศึกษาปริญญาโท การอุดมศึกษา
(ภาคพิเศษ)

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านต้องการตอบ

1. เพศ

- ( ) ชาย
( ) หญิง

2. ชั้นปี

- ( ) ชั้นปีที่ 1
( ) ชั้นปีที่ 2
( ) ชั้นปีที่ 3
( ) ชั้นปีที่ 4

3. สาขาวิชา

- ( ) สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์
( ) สาขาวิชาการออกแบบสื่อสาร
( ) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา
( ) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล
( ) สาขาวิชานาฏศิลป์
( ) สาขาวิชาศิลปศึกษา
( ) สาขาวิชาศิลปะการแสดง
( ) สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์

4. สถานภาพทางเศรษฐกิจของข้าพเจ้า

- ( ) มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป
( ) 13,000 – 20,000 บาท
( ) น้อยกว่า 13,000 บาท

5. รูปแบบของสื่อที่ข้าพเจ้ารับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

- ( ) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
( ) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต

6. วิธีการอบรมเลี้ยงดู

- ( ) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
( ) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
( ) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ตอนที่ 2

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิต

คำชี้แจง แบบสอบถามพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนิสิตเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ แบบสอบถามในแต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด
ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยคำตอบของ
แต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันได้

ข้อ ที่	พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่	ระดับพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	แทบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	ท่านเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า					
2.	ท่านเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ทั้งต่อหน้าและลับหลัง					
3.	เมื่อผู้ใหญ่ว่ากล่าวตักเตือน ท่านจะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม					
4.	เมื่อมีอาจารย์บางท่านที่ไม่เคยสอนท่านมาว่ากล่าวตักเตือน ท่านจะไม่เชื่อและไม่ปฏิบัติตาม					
5.	ท่านปฏิบัติตามคำสอนของอาจารย์เสมอ					
6.	ท่านไม่เชื่อถือคำสอนของบุคคลอื่นนอกจากบุคคลภายในครอบครัวและญาติสนิท					
7.	ท่านไม่เคยโต้เถียงพ่อแม่เมื่อถูกว่ากล่าวตักเตือน					
8.	เมื่อพบเจออาจารย์ ท่านจะแสดงความเคารพ					
9.	เมื่อผู้ใหญ่ว่ากล่าวตักเตือนท่านมักแสดงอาการไม่พอใจ					
10.	ท่านจะนั่งฟังเมื่อผู้ใหญ่พูดคุยกัน					
11.	ท่านจะตั้งใจฟังขณะที่พ่อแม่และอาจารย์กำลังสอน					
12.	ท่านมักทำตามคำสั่งสอนของคนรุ่นก่อน					
13.	เมื่อมีโอกาสท่านจะไม่ทำตามคำสั่งสอนของพ่อแม่					
14.	ท่านมักทำความเคารพเฉพาะอาจารย์ที่ทำการสอนท่านและสนิทสนมเท่านั้น					
15.	เมื่อท่านอยู่กับผู้ใหญ่ที่สนิทสนมมากๆ ท่านมักไม่เชื่อฟังและเคารพ					

ข้อ ที่	พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีมารยาทในการพูด	ระดับพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	แทบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
16.	ท่านยกมือไหว้อาจารย์ทุกครั้งเมื่อพบเจอ พร้อมกับกล่าว คำว่า “สวัสดี”					
17.	เมื่อท่านพบเห็นเพื่อนนิสิตของท่าน กระทำผิดในที่ สาธารณะ ท่านจะว่ากล่าวตักเตือนด้วยถ้อยคำรุนแรง					
18.	เมื่อท่านได้กระทำความผิดต่อเพื่อนของท่าน ท่านจะกล่าวคำ ว่า “ขอโทษ”					
19.	ขณะที่ท่านมีข้อสงสัยในเวลาเรียน ท่านจะถามอาจารย์ ทันทีโดยไม่ต้องรออาจารย์พูดจบ					
20.	เมื่อเพื่อนมาขอคำแนะนำในสิ่งที่ท่านรู้ ท่านจะอธิบายให้ เพื่อนอย่างชัดเจน					
21.	ท่านกล่าวว่า “ขอบคุณ” เมื่อท่านได้รับของขวัญจากผู้ อื่น					
22.	เวลาที่ท่านสนทนากับเพื่อนๆ ท่านมักจะพูดเรื่องผู้ อื่น					
23.	ท่านพูด คำว่า “ค่ะ/ครับ” อยู่เสมอ เมื่อท่านสนทนากับ ผู้อื่น					
24.	ท่านใช้ถ้อยคำที่พูดคุยกับเพื่อน สนทนาโต้ตอบกับ อาจารย์					
25.	ท่านจะเล่าปัญหาความลับของครอบครัวให้ผู้ อื่นฟัง					
26.	เมื่อท่านออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน ท่านมักจะเตรียม ตัวในการพูดให้สุภาพ					
27.	ท่านกล่าวชมผู้อื่นในสิ่งที่เกินจริง					
28.	เมื่อผู้อื่นได้รับคำชมเชยท่านมักจะพูดแสดงความยินดี กับบุคคลนั้น					
29.	ท่านจะใช้คำพูดไม่สุภาพเมื่อท่านสนทนากับบุคคลอื่นที่ ท่านคิดว่ามีฐานะทางสังคมต่ำกว่า					
30.	เวลาที่ท่านถูกถามเรื่องอนาคตเส้นทางของชีวิต ท่านมัก พูดในลักษณะไม่เต็มใจ					

ข้อ ที่	พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความมีระเบียบวินัย	ระดับพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	แทบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
31.	ท่านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนด					
32.	ท่านไม่พอใจเมื่อต้องทำตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย					
33.	ท่านเข้าห้องเรียนก่อนอาจารย์ผู้สอน					
34.	ท่านสวมเครื่องประดับตามแฟชั่นมาเรียน					
35.	ท่านต่อแถวซื้ออาหาร					
36.	ท่านชอบแต่งกายชุดล้าลองหรือกางเกงยีนส์มาเรียน					
37.	ท่านชอบพูดคุยกับเพื่อนในเวลาอาจารย์สอน					
38.	ท่านส่งงานตรงตามเวลาที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด					
39.	ท่านมักแอบรับประทานขนมในห้องเรียนในขณะที่อาจารย์กำลังสอน					
40.	เมื่อท่านมีอาการง่วง ท่านจะแอบหลับในขณะที่เรียน					
41.	เมื่อพ่อแม่ตั้งกฎเกณฑ์เพื่อให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวปฏิบัติ ท่านจะทำตามระเบียบและข้อกำหนดนั้น					
42.	เมื่อท่านอยู่ในสถานที่ที่มีการกำหนดข้อบังคับระเบียบวินัย ท่านจะหาโอกาสทำผิดข้อกำหนดนั้น					
43.	ท่านจะขาดเรียนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส					
44.	เมื่อท่านนัดหมายกับผู้อื่น ท่านจะมาตรงต่อเวลา					
45.	ท่านมักใส่เสื้อยืดแล้วใส่เสื้อนิตคลุมก่อนขึ้นอาคารเรียน					

ข้อ ที่	พฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคม ด้านความรับผิดชอบ	ระดับพฤติกรรม				
		เป็นประจำ	แทบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
46.	ท่านเข้าเรียนครบทุกวิชา					
47	ท่านมักลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายใกล้กับวันที่ครบกำหนดส่งงาน					
48	ท่านชอบนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำในขณะที่อาจารย์กำลังสอน					
49	ท่านมีความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
50	ท่านเต็มใจในการร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย					
51	ท่านเอาใจใส่ต่อการเรียนทุกวิชา					
52	ท่านมักส่งงานเกินกำหนด					
53	ท่านยอมรับการกระทำของตนเอง ทั้งผลดีและผลเสีย					
54	เมื่อท่านออกไปเที่ยวนอกบ้าน ท่านจะกลับเลยเวลาที่กำหนด					
55	ท่านไม่กระทำตนให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเพราะคำนึงถึงชื่อเสียงของตนเอง ครอบครัว และมหาวิทยาลัย					
56	ท่านจะตรวจทานความเรียบร้อยของงานที่ได้รับมอบหมายก่อนนำไปส่งอาจารย์					
57	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัยตามกำหนด					
58	ท่านไม่กระทำในสิ่งที่เกิดผลเสียแก่ผู้อื่น					
59	ท่านช่วยรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน					
60	ท่านดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง					

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่

ข้อ	ค่า t-test	p-value
1	4.895	.000
2	3.519	.002
3	4.914	.000
4	.228	.822
5	3.737	.001
6	3.110	.004
7	.908	.373
8	3.817	.001
9	2.346	.027
10	.745	.463
11	4.041	.000
12	4.044	.000
13	4.256	.000
14	3.267	.003
15	5.208	.000

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้านความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ = .710

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ด้านความมีมารยาทในการพูด

ข้อ	ค่า t-test	p-value
16	3.123	.005
17	3.766	.001
18	6.659	.000
19	3.109	.005
20	2.795	.015
21	6.028	.000
22	2.653	.014
23	4.465	.000
24	3.595	.002
25	3.333	.003
26	7.604	.000
27	1.980	.065
28	2.392	.025
29	2.358	.027
30	3.839	.001

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้านความมีมารยาทในการพูด = .640

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ด้านความมีระเบียบวินัย

ข้อ	ค่า t-test	p-value
31	6.312	.000
32	3.486	.002
33	6.301	.000
34	3.138	.004
35	7.928	.000
36	5.755	.000
37	2.483	.020
38	4.464	.000
39	3.340	.003
40	4.358	.000
41	1.251	.222
42	11.747	.000
43	3.960	.001
44	3.625	.001
45	8.576	.000

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้านความมีระเบียบวินัย = .883

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ด้านความรับผิดชอบ

ข้อ	ค่า t-test	p-value
46	5.939	.000
47	1.725	.097
48	1.867	.074
49	4.597	.000
50	5.707	.000
51	11.059	.000
52	4.751	.000
53	5.835	.000
54	5.763	.000
55	3.346	.003
56	4.227	.000
57	5.835	.000
58	6.985	.000
59	4.339	.000
60	2.847	.011

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้านความรับผิดชอบ = .843

ความเชื่อมั่นทั้งฉบับรวมทั้ง 4 ด้าน = .932

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอภิชาติ เกตุแก้ว
วันเดือนปีเกิด	19 สิงหาคม 2529
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/209 ซ.9 ถ.รามอินทรา แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220 โทรศัพท์ 081-362-9624
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งอยุธยา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนปรางโมชวิทยารามอินทรา
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษา (สายศิลป์-คำนวณ) จาก โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
พ.ศ. 2550	ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการอุดมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลขที่ ๕๘๘/๒๕๕๔ แบบ ข.๓

หนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว

นายพิทักษ์ เกตุแก้ว

เลขประจำตัวประชาชน ๑-๑๐๐๖-๐๐๐๙๐-๔๒-๒
 อยู่บ้านเลขที่ ๑/๒๐๕ หมู่ที่ ๗ แขวงท่าแร้ง
 เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
 บิดาชื่อ พ.ต.ท.พินิจ มารดาชื่อ บุญส่ง
 ได้ขอเปลี่ยนชื่อตัว เป็น "อภิชาติ"
 นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ ๒๑๒๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔
 จึงออกหนังสือสำคัญนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

สำนักงาน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
 ออก ณ วันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

 (รองศาสตราจารย์ ดร. นวพร งาม)

ประทับตราประจำตัวทะเบียนสำคัญ